

J.H.WESSEL

UDVALGTE SKRIFTER

EX BIBLIOTHECA
SVEND MARCKMANN

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA
LOS ANGELES

J. H. WESSEL

UDVALGTE SKRIFTER

ILLUSTRATIONER AF LOUIS MOE

KØBENHAVN

DET SCHUBOTHEKE FORLAG

MDCCCXCVIII

PL

MT
3076
W. C. H. W.
1298

1692919

WESSELS SKRIFTER

Schubothske Miniatur-Bibliotek

J. H. WESSEL

UDVALGTE SKRIFTER

Med en Indledning af H. Schwanenflügel

Illustrationerne af Louis Moe

KØBENHAVN

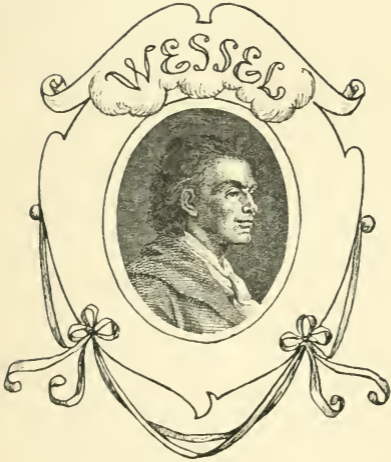
DET SCHUBOTHSKE FORLAG

J. L. LYBECKER OG E. A. HIRSCHSPRUNG

MDCCCXCVIII

FØRSTE TUSINDE

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

ET PAR ORD OM

WESSELS DIGTNING

SÆRLIG «KÆRLIGHED UDEN STRØMPER»

Forfatteren skal efter Rygtet være Hr. Wessel, en Normand, saaledes slutter en Recension i *den kritiske Journal* Nr. 36 f. Aaret 1772. — Saa lidet var altsaa den udødelige Forfatter til «Kærlighed uden Strømper» endnu kendt, da han hint Aar udgav sit Mesterværk! — Og han ønskede heller ikke at være kendt: han var en stilfærdig, noget melankolsk, i sin Karakters Grundpræg afgjort aristokratisk Natur; hvor der var Opløb, holdt han sig tilbage, og Pøbeltrængsel skyede han. Kun for nogle Venner havde han læst sit Stykke op; de havde ivrigt raadet ham til at udgive det; og han havde endelig — af Pengetrang — fulgt deres Opfordringer. — Da «Kærlighed uden Strømper» d. 26. Marts 1773 blev opført paa det kgl. Teater, vakte det ligesaa overordenligt Bifald hos det store blandede Publikum som hos de enkelte fintmærkende Tilskuere: man

lo og klappede, og Stykket maatte i sin Nyhed gives fem Gange umiddelbart efter hinanden.

Hvorfor lo man? — Fraregnet den store Hob, der ler, fordi Andre ler, lo man vel uvilkaarligt, rent naivt uden ret at vide, hvorfor man lo: den delvis gode Fremstilling kunde alene ikke bevirke det, og for ganske kort Tid siden var J. N. Bruuns Tragedie «Zarine», som «Kærlighed uden Strømper» paa mange Steder øjensynlig parodierede, gaaet over Scenen med Glans: baade Parterret og det Publikum, der havde Adgang til Standspersoners og de Fornemmes Loger, havde været stærkt betagne af «den første danske Tragedie», der var skrevet i høj, fransk Stil. Og ikke blot paa Scenen, ude i det store, intelligente Publikum gjorde «Kærlighed uden Strømper» Lykke. «Mange kunde næsten Stykket udenad: i Lyst og Alvor, i Tide og Utide, ved Spillebordet og for Skranken, i lærde Stridigheder og i spøgefulde Samtaler hørte man det citeres.»

Nutidens Publikum forstaar ikke mere det særlig Parodiske i «Kærlighed uden Strømper», hverken de skælmske Sideblik til den heroiske Opera, som den Gang var den fornemme Verdens Forlystelse, ej heller Allusionerne til den

franske «klassiske» Tragedie, som alle Dannede fordum bøjede sig for i æstetisk Veneration. Nutidens Publikum er saa gennemdemokratiseret og har for længst sluppet alle mulige Slags Lidenskaber løs paa Papiret og delvis i Livet, at man ikke fatter den Idé, der ligger til Grund for den gamle franske Tragedies Form. Denne Idé var Tugtens og Selvbeherskelsens Idé; men den er netop helt modsat vore Dages. —

Hvad denne Tragedies Oprindelse angaar, forekommer det mig, at man hidtil har været ret desorienteret. Man har kaldt den den psevdoklassiske og ligefra Lessings og den tyske Romantiks Dage fordømt den som saadan. Man har stirret sig blind paa dens paaberaabte Overensstemmelse med den aristoteliske Poetik og dens Diktions unægtelige Lighed med det poetiske Sprog hos Vergil og Lucan; men man har ikke haft Øje for, at Roden til dens Stamme ligger helt andre Steder end i den romerske Oldtid, end sige i den græske, med hvilken den nu aldeles Intet har at skaffe. — Den gamle franske Tragedie gror frem af Middelalderens poetiske Jordbund og nedstammer i lige Linje fra de gamle Ridderromaner. I sit Væsen er den stærkt

befrugtet af gammel spansk Romantik og pastoral Digtning. Man betragte dens første fuldt udsprungne Blomst, Corneilles «Cid», og en af dens sidste fintsmagende Frugter, Voltaires «Zaïre», og man vil tilstaa (hvis man da ikke er bunden i den Skolevisdom, de tre sidste Generationers Æstetikere og Literærhistorikere har søgt at indpiske En), at den Livsanskuelse, de Forestillinger og Følelser, som her sætter Handlingen i Bevægelse, er langt mere middelalderlig-ridderlige end græsk-patriarkalsk-republikanske. Disse Sørgespils Dyd og Ære, Kærlighed og Pligtfølelse, deres Had, deres Hævn, deres Skyld og deres Straf er andre end dem, den græske Tragedie kender. Grunden til, at den gammelfranske Tragedie er kommen i Mis-kredit, turde netop ligge i, at man har misopfattet dens Genese.

I det 17de Aarhundredes Frankrig foregaar der nemlig en ny Omsmeltning af Ridderdigtningen. Den mister det Raa saa vel som det Naive, det Ubehjælpssomme saa vel som det friske Enfoldige. Dens Sprog bliver sirligt og pretiøst, som det taltes i Hotel Rambouillets Saloner; dens Tanker stivner i Sentenser og løber ud i epigrammatiske Pointer; dens Følelser

bliver tækkelige, dens Lidenskaber anstands-
mæssige. Hotel Rambouillets Selskabsliv var
vokset frem som en Kontrast til Henrik IVs
frivole Renæssancehof. Corneille var optaget i
Hotellets Cirkel; Frk. Scudéry, der fortsatte
Middelalderens Helteroman, var et vigtigt Med-
lem af hin Kres; hun er Mdm. Maintenons
Veninde og kommer til Ludvig XIVs Hof.
Tonen i hendes Romaner er Hoffets Tone;
og denne bliver Grundtonen i den franske Tra-
gedie; thi Ludvig XIVs Hof inspirerer Alt i
Frankrig og naturligvis ogsaa Poesien. Men
dette Hof er ikke et Renæssancehof som Henrik
IVs, men et gammelfransk Ridderhof, omstøbt
i den unge Suverænitetets Form. Man tog i
denne Periode fra den klassiske Oldtid, hvad
man kunde bruge, saaledes Statsbegrebet; men
«Kongen er Staten». Ogsaa den franske Tra-
gedie tog fra den klassiske (saaledes fra Senecas
Tragedier), hvad den kunde bruge; men sit
dybeste Væsens Træk har den modtaget fra
den ridderlige Ludvigs Hof. De Begreber, som
dér gjorde sig gældende som en moralsk Luft,
Alle indaadede, var ogsaa dens. Saaledes
turde den franske Tragedies Oprindelse være
langt mere middelalderlig end antik, langt mere

ægte romantisk end klassisk. — Var det derfor saa underligt, at den danske Aandsudvikling i det 18de Aarhundrede, som netop gennem Holberg og Wessel gør Front mod det Middealderlige, efter sin Natur maatte være denne Art Frembringelser af den romantiske Aand fjendtlig sindet? Hvor henrykt var Holberg ikke over «Don Quixote», denne Protest mod gamle Ridderykker. Nuvel, hans Aandsfrænde Wessel blev den danske Cervantes lige overfor den ridderlige franske Hoftragedie. Da J. N. Bruun med kraftigt Tag omplantede den paa dansk Grund, reagerede Wessels sunde nordiske Aand: uvilkaarligt og stilfærdigt skriver han «Kærlighed uden Strømper».

Havde man da skruet sig op til at være fornøjet over at se den franske Mode importeret her, skønt man i Grunden forblev kold lige overfor den, saa tilhviskede nu Publikums naturlige Følelse det, at det ikke kunde hjælpe, om man var klædt paa fransk, naar man frøs paa dansk. — og man lo. Men for Resten sagde man efter dansk Vis ingen Ting; thi den franske Tragedie var jo knæsat som den ægte «klassiske», og hvem vovede at sætte sig op mod Modens Tyranni. Først fyrretyve Aar efter, da

den hjemlige Poesi havde sejret med Oehlen-
schläger, og Foersom havde oversat Shakespeare,
fandtes dens Livskraft at være udtømt. For-
gæves søgte den gamle Thomas Thaarup at
redde den (1815); den Wesselske Satire havde
længe i al Stilhed undergravet dens Eksistens. —

Hvad Wessel selv angaar, da havde han i
det Par Uger, hvori «Kærlighed uden Strøm-
per» blev skrevet, fuldbyrdet sin aandshistoriske
Mission. Han skrev senere Nok til at vise, at
han var det Geni, han var; men dette Nok
var kvantitativt ikke Meget. Resten og Største-
delen var Bladfyld og Brødslid. Dette gælder
delvist om «de komiske Fortællinger», der frem-
kom i «Votre Serviteur»; det gælder fuldt ud
om hans kolde Intrigestykke «Lykken bedre
end Forstanden», hvor vi kun finder Tilløb til
én komisk Karakter; og i høj Grad gælder
det om hans sidste Arbejde «Anno 7603». Vidste man det ikke fra «Votre Serviteur», vilde
dette dramatiske Eventyr til Overflødighed vise,
at Digteren var træt og udtømt; thi et ud-
mærket satirisk Emne er her bragt til Verden
af hans stakkels Muse som dødfødt Foster.
Havde hans Aand besiddet sin fordums Frisk-
hed, med hvilken højtidelig Komik og lunefuld

Ironi vilde da ikke Digteren have kunnet forme dette Stykkes Situationer. Man forestille sig f. Eks. disse Kvinder, der skaber sig som Mænd og absolut vil være Soldater, gaa i Slag; men — ak og vé — «die ganze Armee auf einmal ruinirt» — det ene Kompagni efter det andet gør af Horreur for tidlig Barsel. Dog Sligt falder ikke vor Digter ind; han frembringer ingen Komik, men vækker kun vor Modbydelighed ved at fremstille Perversiteter. —

Som sagt, Wessel havde, da han 30 Aar gammel skrev sit dramatiske Mesterværk, ogsaa fuldendt sin kulturhistoriske Mission: den bestod i nordisk Aands Reaktion mod det Romanske, det genialeste Forsøg efter Holberg paa at bortskræmme Unatur og Affektation fra det 18de Aarhundredes danske Skueplads og rense den fra det Fremmede, som aldrig kunde nationaliseres. Dette Forsøg blev gjort med uovertræffelig Finhed og Diskretion, med en plastisk Fynd, som er uden Sammenligning i nogen anden Literatur*). Endnu den Dag i

---

*) N. M. Petersen har gjort opmærksom paa Ligheden mellem den engelske Parodi «Skuespilprøven» og «K. u. Str.». Men med Undtagelse af Enkeltheder er Ligheden meget svag. «Skuespilprøven» havde mange

Dag er dens Figurer typiske*). Ja egentlig typiske i højere Forstand end Holbergs; thi medens denne kun fremstiller Artstyper, fremstiller Wessels «Kærlighed uden Strømper» Race-typer. —

«Hvad er Meningen med denne Udgave af Wessel; der er jo Udgaver nok af denne Forfatter?», saaledes spørger Du maaske, højstærede Læser! — Udgaverne er vel ikke faa, svarer jeg; men tit er altfor Meget optrykt deri, som helst burde være udeladt. Dette gælder ikke alene P. L. Møllers store Wessel-Volumen, men

---

Fædre, og hver af dem vilde have Sit frem; dens Udarbejdelse kostede lang Tid; den er ikke som «K. u. Str.» skrevet i ét Aandedræt; og endelig er dens mange Allusioner altfor tidsbundne til nu helt at være forstaaelige. (Jfr. T. Lundbeck: Dryden som Tragedie-digter.)

*) En af mine Bekendte, der underviste i en højere Pigeskole, forsikrede mig en Gang, at han (der besad et dramatisk Organ og noget mimisk Talent) ikke turde læse «K. u. Str.» op for sine Elever for ikke uvilkaarligt at komme til at kopiere vedkommende Skolebestyrerinde og en ældre Lærerinde, der var hendes Fortrolige; begge var de nemlig Wessels «Grete» og «Mette» op ad Dage.

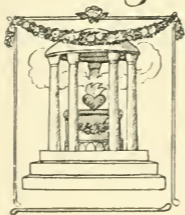
ogsaa Boyes og Levins. I denne lille Udgave har Forlæggeren ønsket, at jeg skulde samle Alt, hvad en Wessel-Elsker nødigt undværer, men kun det. Om jeg har været heldig i Valget, maa Du selv afgøre. — En Ting er vis: det Wesselske Vids Salt har endnu ikke mistet og kan aldrig miste sin Kraft, dertil er det for oprindeligt, for fint og gennemtrængende. Vor Tid mangler maaske ikke Vid; men det er kun altfor meget blandet med Bitterhed og Malice til, at det kan være sundt og styrkende. Wessels Aand var lige saa klar og uskyldig, som hans Hjerte var varmt og sympatisk. Dette er Meningen med, hvad Baggesen anmærker i Wessels «Samlede Skrifter» af 1787. Denne Dom af hans poetiske Arvtager turde endnu den Dag i Dag staa ved sit Værd.

H. S.

KÆRLIGHED UDEN STRØMPER

Kærlighed
uden
Strømper

Et Sørgespil
Fem, Optog

PERSONERNE

JOHAN VON EHRENPREIS, Skræddersvend

GRETE, Johans Forlovede

METTE, Gretes Fortrolige

MADS, Gretes ulykkelige Elsker

JESPER, Mads's Fortrolige

FØRSTE OPTOG

FØRSTE OPTRIN

GRETE

(alene, sovende paa en Stol, vaagner op og siger:)

«Du aldrig bliver gift, hvis det i Dag ej sker!»
O! alt for fæle Drøm! mig synes, at jeg ser
Endnu den sorte Gejst, at jeg ham hører true
Med samme Tordenrøst. Saa skal jeg aldrig
skue
Det Haab opfyldt, hvorpaa jeg byggede saa
tryg,
Da paa min Skrædders Skød, med Haanden
om hans Ryg,
Jeg hørte ham saa tit med kælen Stemme sige:

Jeg var hans eneste, hans allerbedste Pige,
At mine Øjekast sig trængte til hans Sjæl,
Og at han uden mig ej kunde lide vel
Troløse! jeg gad vidst, hvordan du nu maa lide!
En Djævel skulde dig ej kunne fra mig slide;
Mit Smil din Vellyst var og mine Vink din Lov,
Det svor du paa og løj, og denne Løgn var
grov;

Thi over Tiden nu det alt er otte Dage,
Som du mig lovede at komme her tilbage.
Forbandet den Major, hvis Bukser gik itu!
Dog nej, utro Johan, forbandet være du!
Det Bud, som foregav, at en Major ham sendte,
For at berette dig, de Bukser, som du vendte
I Fjor, var nu itu, og at et andet Par
Ham maatte gøres straks; thi han i Knibe var.
Han for at skuffe mig med dig var sammen-
svoren;

I kørte Pokker I! og ikke til Majoren.
Hvor kunde vel hos mig Mistanke finde Sted?
Jeg var godtroende og blind af Kærlighed;
Stokblind jeg vistnok var, som kunde ej be-
gribe,
At aldrig saadan Mand, en ren Major i Knibe
For Bukser være kan; jeg nu for silde ser — —

(efter nogen Tavshed)

«Du aldrig bliver gift, hvis det i Dag ej sker!»
Vig fra mig sorte Aand, som tordner i mit Øre.
Dog nej, jeg hører ej, jeg synes kun at høre.

ANDET OPTRIN

METTE, GRETE

METTE

Hvad ny Fortræd, Masør! forvolder disse Skrig?
Hvor ængste de min Sjæl!

GRETE

Jeg er ulykkelig!

Veninde hør og skælv! et fælt sortagtigt Væsen,
En Djævel uden Tvivl med sorte Haar paa
Næsen,

Mig nu, jeg sad og sov, i Drømme forekom,
Og grunt og brølende afsagde denne Dom:

«Du bliver gift i Dag, skal du det engang blive!»

METTE

Man bør ej altid tro, hvad Drømme os indgive.

GRETE

Du véd, en Heltedrøm har aldrig fejlet for.

METTE

Lad det end være saa, du dog betænke bør,
At til en rigtig Drøm der Seng og Nat ud-
kræves;

Om Dagen i en Stol — —

GRETE

Du trøster mig forgæves.
Det Indtryk, som min Drøm har gjort udi mit
Bryst,
Desværre trodser din og hele Verdens Trøst.
Jeg ser min visse Død.

METTE

Men den ser ikke Mette.
Din Drøm, var den end sand, den siger jo kun
dette:
Du aldrig giftes skal.

GRETE

Og den, som siger det,
Den siger, jeg skal dø. Thi jeg har nogen
Ret,

Hvis tusind Vidnesbyrd mig nogen Ret kan give,
At tro, jeg ikke bør blandt Grimme regnet
blive,
Og naar man ej er grim og er ej heller død,
Man for at blive gift ej plejer lide Nød.

METTE

Forlad mig, jeg tilstaar, at jeg mig har for-
løbet.

GRETE

Du ved din Tale kun Enfoldighed har røbet,
Og den er alt forladt.

METTE

Forlad da ligesaa,
At jeg dig endnu tør et Middel foreslaa,
Hvorved du lykkelig, og Drømmen sand kan
blive;
Gift dig i Dag med Mads.

GRETE

Min Haand jeg skulde give
Til den, jeg før forskød? den Kaal, jeg spytted' i,
Jeg skulde søbe selv? Gid før — —

METTE

For alting ti!

En ubetænksom Ed man ofte maa fortryde,
Og mine Grunde dig maaske kan overtude.
Du ej forsværge bør at blive Mads's Brud.
Sandt nok, ved saadan Ed en Sjæl sig mærker
ud,
Som ikke tænker lavt; men jeg tør endnu sige:
Den Sjæl hver anden maa i Højde overstige,
Som kun af Lydighed imod sit Kald og Pligt
Nedlader sig til det, som den er væmmeligt.
Men vores Kald og Pligt, saa mange som vi
ere,
Er at udvælge os en Mand i Tugt og Ære.

GRETE

Hvo kan vel staa imod den rene Sandheds
Sprog,
Det har udi min Sjæl oplyst den mørke Krog.
Fornuften i dit Raad er villig at samtykke,
Kun maatte Hjertet ej Fornuften undertrykke!
Der dog endnu en Ting for Hovedet mig staar:
Om jeg dig lyde vil, hvem staar mig inde for,
At Mads foragter ej den, ham har før foragtet?

METTE

Du hans Højagtelse for evig har forpagtet,
Det staar jeg inde for; og til Bevis herpaa,
Før Solens Opgang han for mine Fødder laa
I Morges taarefuld og med en ydmyg Mine
Bad om Tilladelse at kaste sig for dine.
Han har en vigtig Sag at foredrage dig,
Som han fandt raadeligt at holde skjult for mig.
Hvis du tilsteder det, og du det bør tilstede,
Jeg straks vil hente ham.

GRETE

Lad din Forstand mig lede,
Gør hvad dig synes bedst; min Sjæl indviklet er
I Sorgens mørke Sky, du dens Vejleder vær.
(Mette gaar)

TREDJE OPTRIN

GRETE

(alene)

Saa er jeg da fordømt til Mads's Brud at blive,
Jeg give skal min Haand og kan ej Hjertet
give;
De skulde begge to saa dejlig fulgtes ad,
Hvis den utro Johan ej værdig var mit Had.

FJERDE OPTRIN

GRETE, MADS

GRETE

Seigneur! Indgangen hid jeg vilde dig ej hindre;
Thi af en Mand, som du, jeg venter intet mindre
End smaa Bebrejdelser, som gør os Begge Skam.

MADS

Enhver, som kender Mads, bør tænke saa om
ham.

Vel sandt, du mig forskød, men det er kun
en Skæbne,

Mod hvilken du omsonst, og jeg mig vilde
væbne;

Det Ingens Brøde er og altsaa ikke Din.

En Brøde véd jeg af, og denne bliver min:

Jeg en Misdæders Navn med Rette burde bære;

Jeg har fordristet mig din Skønhed at vanære.

Du tog din Haand igen, og jeg har endnu Liv,

Jeg ej mit Hjerte straks hjemsøgte med en
Kniv.

Din Skønhed jeg til Trods endnu tør drage
Aande;

Du Aarsag har om mig at tænke alle Haande.

Men tager jeg ej fejl, en Skæbne eller Aand,
Jeg véd ej hvem af to, tilbageholdt min Haand,
Da jeg, Madam, forladt
og straffet med din

Vrede,
Besluttede at dø; min
Kniv var af sin Skede,
Min Arm alt udstrakt
var, jeg manglede ej
Mod,
Dø var min fulde Agt,
flyd, raabte jeg, mit
Blod!

Men ingen
Draabe flød.
Man er som
uden Sanser,
Naar man sig
dræbe vil.

Om derfor
med et Panser
Mod dette grumme Stød En dækkede min
Barm,
Hvad heller nogen Gejst tilbageholdt min Arm,
I den Forvirrelse jeg kunde ej erfare.

GRETE

Nu min Beskedenhed befaler mig at svare:
Jeg kender mig for vel til mig at bilde ind,
At hele Verden var udi et Kalveskind,
Fordi jeg bytted bort en Elsker for en anden.
Vel har jeg ofte hørt, naar jeg skal sige Sanden,
At nogle Skønhedstræk mig gunstig Skæbne
gav;
Men saa hovmodig jeg dog aldrig blev deraf,
At mig i Sinde kom at holde for en Brøde,
Om ved mit Hjertes Tab min Elsker straks ej
døde.

MADS

Ved din Beskedenhed min Brøde vokser mer,
Jo mere jeg dit Værd ved den forøget ser.

GRETE

Nu nok om dette talt, vend dig igen til Sagen.

MADS

Jeg har da tydelig, mig synes, lagt for Dagen,
Hvorlunde at en Aand, en Skæbne eller Sligt,
Var Aarsag, at jeg før ej efterkom min Pligt.

Men Skæbne, Aand og Sligt gør intet hen i
Taaget,
Og med at frelse mig de vistnok mente noget;
Det noget gætter jeg, men om jeg gætter ret,
Et Ja, et Nej af dig skal snart afgøre det.
Jeg tror, min gode Aand mit Liv har villet
spare,
Fordi den saá, min Nød ej skulde evig vare,
Fordi den saá, Johan tilsidst ved nedrig Svig
Dig skulde lære ret at sætte Pris paa mig.
Herom at sige mer var kun at spille Tiden,
Og at fornærme dig, som alt for længe siden
Min Mening fattet har; bær mig med et Svar,
Hvoraf jeg fatter din.

GRETE

Hvad Skæbnen budet har,
Var en Forvoenhed af mig at ville hindre.
Jeg har i denne Sag kun dette at erindre,
Ifald jeg giftes skal, da maa det ske i Dag,
Det ellers aldrig sker.

MADS

Min Tunge er for svag
Til min Erkendtlighed og Glæde at udtrykke;

Læs af mit Øjesyn min Elskov og min Lykke.
Jeg galopperer hen at tage Klæder paa,
Hvormed jeg værdigen kan som din Brudgom
staa.

(Han gaar)

FEMTE OPTRIN

GRETE

(alene)

ARIE

Skæbnen bød mig først Johan,
Nu mig giver Mads til Mand.
Naar dig Nogen Karper byder,
Og du faar kun tørre Jyder,
Bliver du lidt flov derved;
Men har du en sulten Mave
Og ej anden Mad kan have,
Gaar den tørre Jyde ned.
Skæbnen bød mig først Johan,
Nu mig giver Mads til Mand.

Hvor nødig Hjertet vil dog for Fornuften vige!

Jeg hører dennes Røst alvorligen at sige:
Mads blive skal din Mand; men Hjertet siger:
Nej —
Dog, hvorum alting er, saa gaar jeg nu min
Vej.

ANDET OPTOG

FØRSTE OPTRIN

MADS, JESPER

MADS

Hvor hopper ej min Sjæl! hvor skynder sig
mit Blod
At raabe: Fryder jer! til hvert et Ledemod.

JESPER

Du taler, som du var, min Ven! lidt hoved-
svimmel.

MADS

Far fra et Helvede med et op i en Himmel,
Og vi vil faa at se, om du det bedre gør.
Saa lykkelig en Hest, som jeg, var aldrig før.
Kom, kys mig, søde Bro'r! lad os en Sang
istemme,
Hvora'f den hele Jord min Glæde kan fornemme.
For evig, evig Tid er Mads nu lykkelig!
Min Jesper! hjælp mig at udstøde Frydeskrig!
Hør! af min Frydsbasun far' ud en Glædes
Torden
Langt ned til dem, som bo, — der bor jo under
Jorden
En Hoben smukke Folk. Den hele Jordens
Kres
Skal vide, jeg er glad, før er jeg ej tilfreds.

ARIÉ

Underjordiske som sover,
Du maa ikke undres over,
At min Sang dig vækker op
Til at gøre Glædes Hop.

Du det ikke skal fortryde;
Thi min Sang kun Fryd skal byde:
    Under Jorden gør et Hop!
    Naar min Sang dig vækker op.
Mads i Dag har vundet Sejer,
Mads i Dag sin Grete ejer,
    Ja med Hud og Haar og Krop.
    Under Jorden gør et Hop!

JESPER

Har du nu skreget ud din Glædes Raseri?

MADS

En Zefyr blæser nu, og Stormen er forbi.
Det var en Frydsorkan, som fo'r ud af sit
                                    Fængsel
Og havde Fængslets Dør nær løftet af dens
                                    Hængsel;
Saa voldsom var dens Fart. En Sjæl er dobbelt
                                    glad,
Jo længere den før i Sorgens Fængsel sad.

ARIE

Min Glæde er som Bækken:
    Den Bæk, som sagte flød,
    Før den en Dæmning bød

Ej røre sig af Flækken;
Da Dæmningen kom bort,
Flød Bækken dobbelt fort.
Min Glæde er som Bækken.

JESPER

Jeg Grete komme ser, hun vist den Slutning
drager,
At du af Lunkenhed dig gode Stunder tager,
Ifald hun faar at se dit end ukæmte Haar.
Det bliver derfor bedst, at du afsides gaar.
(De gaar)

ANDET OPTRIN

GRETE, METTE

METTE

Saa var mit Haab omsonst; du syntes at sam-
tykke
I dette Ægteskab, jeg holdt det for min Lykke,
At ved mit ringe Raad jeg kunde fremme din,
Og skrækkes nu, du slaar det hen i Vejr og
Vind.

GRETE

Jeg dig forbunden er, som vil min Smerte
  lindre,
Og ærer dine Raad; men ikke desto mindre
Mit Hjerte siger mig, at tusind Plagers Hær
Med Længsel venter paa at se min Brudfærd.
Før var jeg angestfuld, men tusind Gange mere,
Saa snart jeg tænker paa, at Mads min Mand
  skal være,
Jeg véd ej selv hvorfor.

METTE

Man vel hos visse Folk
Paa visse Tider bør anse som Sandheds Tolk
En rigtig Anelse; men du dig kan bedrage,
Og for en Anelse maaske den Afsky tage,
Som føles af Enhver ved slige Bryllupper,
Hvor man skal ægte En og har en Anden kær,
Din Anelse maaske af sidste Slags kan være,
Hvem véd?

GRETE

Du er for kort til mig at kunne lære
At kende Anelser; hvis min ej ægte er,
Saa maa du frit

METTE

Men hør! hvem mon der banker der?
Jeg gaar at lukke op.

TREDJE OPTRIN

GRETE

(alene).

Hvem mon der vel kan banke?
Maaske — — dog nej — — det var for
smigrende en Tanke,
Og den troløse Skurk vist havde kommet før,
Hvis ej; — — men Himmel! Jord! det er
Johan! — — Jeg dør.

FJERDE OPTRIN

JOHAN, GRETE

JOHAN

Hvor ser jeg glad igen de mange Yndigheder,
Som den maa være blind, der ej kan se hos
eder.

GRETE

Jeg dig fornærmet har, min allerbedste Ven!
Jeg tænkte, du var Skælm.

JOHAN

Saa tænk nu om igen.

GRETE

Mit eget Hjærte sig nu færdig er at hade,
Som dig mistænkte saa.

JOHAN

Jeg kan dig let forlade
En Tvivl saa rimelig for dig at falde paa;
Du er undskyldelig, og jeg er ligesaa.
Du de Forhindringer behager at anhøre,
Som vare Aarsag i — —

GRETE

Dig at retfærdiggøre,
Er kun til Overflod, dit Forsvar ligger her,

(peger paa Hjertet)

Med Ildbogstaver trykt. Det kort forfattet er:
Johan, som elsker mig, kan ej strafværdig være.

JOHAN

Hvor taler du ej smukt, jeg vilde paa min
Ære,

Nu Turen er til mig, og sige smukke Ting;
Men Kærligheden har med tætte Attersting
Saa syet mit Hjerte ind, at; om jeg skulde
hænge,

Dets ømme Følelser sig dog ej kunde trænge
Op til min Mund, Madam!

GRETE

Jeg tvivler ikke paa,
Du mig jo elsker højt, naar du mig elsker saa.

JOHAN

Mig Timer synes Aar, og Øjeblik som Dage,
Indtil jeg bliver din, og du min Ægtemage.

GRETE

Nej, se den lille Skalk, hvor han gør høje
Sving,
Og det er dig, som ej kan sige smukke Ting.

JOHAN

Nærværelsen af den, hvis Øjne vi tilbede,
Det ømme Hjerte tit kan komme til at svede;
Og denne Sved, Madam! som er snart ingen
Ting,
Din Godhed falder paa at kalde høje Sving.
Du alt for gunstig er.

GRETE

Med Ret maaske du venter
Den Ros, du nægter dig, at faa igen med
Renter,
Fortryd dog ikke paa, der bliver intet af
For den Gang; men du er endnu ej i din Grav.
Nej, bi kun, til vi først er bleven Mand og
Kone,
Saa kan du lide paa, jeg skal til Gavns forsone
Den Forurettelse, jeg nu bli'r skyldig i.

JOHAN

Jeg var tilfreds, Madam! vort Bryllup var forbi.

GRETE

I Dag, i denne Dag, jeg dig min Haand vil
give.

JOHAN

Er det alvorligt talt?

GRETE

Din Længsel vist skal blive
Opfyldt for Aftenen. I Dag er Grete din,
Og din for evig Tid. Jeg straks vil løbe ind
At klæde mig; gaa hen og gør nu du det
samme.

Du studser, bliver bleg.

JOHAN

Gid mig alt Ondt maa ramme!
Hvis der er nogen Ting, mit Hjerte ønsker
mer
End det at blive din; men jeg mig tvungen
ser
En Dags Opsættelse mig ikkun at udbede.
En umild Skæbnes Dom — —

GRETE

Med et din Elskovs Hede
Nu kølnet har? Utro! saa tænkte jeg dog ret.

JOHAN

Mit Hjerte sidder der, du maa udrive det,
Hvis det ej brænder helt — —

GRETE

Troløse! ja det brænder
Af en uterlig Ild, som Ærens Love skænder,
Som al sin Næring har fra Dyds og Ærens
Tab
Og slukkes ud, saa snart man nævner Ægte-
skab.
Og saadan Kærlighed du tør din Grete byde!
Forræder! jeg forstaar, hvad det har at betyde,
Naar først Opsættelser en Elsker foreslaar.

JOHAN

Jeg staar det ikke ud, det over Skrævet gaar!
Jeg aabenbare maa, hvorfor jeg mig krymper,
Du nøder mig, vid da — —

GRETE

Hvad? snart!

JOHAN

At mine Strømper —

GRETE

Og de?

JOHAN

De er ej til.

GRETE

Nu fik jeg Hjertestød.

Det alt for grusomt er, det bliver vist min
Død.

(Efter en kort Besvimelse)

Forvovne! som saa fræk tør uden Strømper tale
Om Bryllup, véd du vel, jeg det ej vil forhale;
Men skal du blive min, jeg sværger, at du maa
Som Brudgom da i Dag, om uden Strømper
staa.

FEMTE OPTRIN

JOHAN

(alene)

Skal jeg som Brudgom staa i Dag foruden
Strømper?

Hvo giver bedste Raad til en uheldig Stymper?
Som Æren byder et, et andet Elskovs Gud.

Hvis du i Stovler staar, saa ler dig Folket ud;

Det Ærens Stemme er. Du miste skal din
Brud
Ved en Opsættelse, saaledes Elskov truer.
Mit Hjerte for et Valg paa begge Sider gruer.

ARIE

Som en uheldig Skipper,
Der forud ser, han strande maa
Paa en af tvende Klipper,
Ej nogen vis at strande paa
Tør vælge sig,
Saa gaar det mig.

TREDJE OPTOG

FØRSTE OPTRIN

MADS

(alene)

Hvor er min Skæbne grum og umanerlig stiv!
Den paa min Ære har ej i sit hele Liv
Den allermindste Gran af Medynk for et Hjerte,
Det nu saa lang en Tid hjemsøgede med Smerte.
Hvor skuffedes mit Haab! hvor varede det kort!

Jeg tænkte: Gud ske Lov! da Skrædderen gik
bort,

Og da han tøvede at komme her tilbage,
Jeg min Forhaabning saá med hver en Dag
tiltage.

I otte Dages Tid mit Haab steg otte Trin,
Jeg Trappen var forbi og netop kommen ind
I Lykkens Forgemak, hvor jeg knap kunde sanse
For Fryd. Jeg faar et Puf og hovedkulds
maa danse

Af Trappen ned igen. Jeg ligger endnu der
Forslagen og forknust. Det lære skal Enhver,
At han maa aldrig tro sin Skæbne paa Gebærden.
Min gav mig nys et Vink, det mildeste af
Verden;

Tilbød mig Gretes Haand. Hvor frydedes mit
Sind!

Rivalen kom igen, og alt mit Haab var Vind.
Saaledes ser man Børn et Hus af Kort at bygge,
Og deres Hænders Værk beskue ganske trygge;
Men kun et Pust, et Stød, og Huset ligger der.
Men staa mig ogsaa an deslige Lignelser?

Nej, om mig synes ret, saa er jeg alt for rolig
For En, hvis pinte Sjæl er alle Plagers Bolig.
Her frem I Furier! hvor mange er I? Tre?

Det vil ej langt forslaa, kom hele Helvede!

Med Afgrund, Jordskælv, Ild, med Lynild og
med Torden!
Væk svage Billeder! med ingen Ting paa Jorden
Jeg male kan min Kval, og ikke heller vil.
Der maa, som før er sagt, et Helvede dertil.
Jeg ser en Djævehær opstillet i Gelider,
Som af Forbitrelse i egne Tunger bider
Og spyr Forbandelser mod deres General,
For han dem ej endnu til Angreb gav Signal.
Jeg ser en Furie, af hvis fortvivled' Øje
En Sky af Gnister far', sig give største Møje,
Sig strække voldsom ud, men netop ej kan naa
Mit Hjerte. — —

ANDET OPTRIN

MADS, JESPER

JESPER

Her er jeg.

MADS

Og jeg er ligesaa.

Hvor er jeg ikke mat! og hvor har du gjort
ilde,

Som min Forfatning véd og kommer dog saa
silde.
Naar man dog har en Ven, som man kan tale
med,
Man Kræfter samle kan ved et og andet Sted
Og hvile, medens man den Vens Betænkning
horer;
Men jeg et stift Kvarter her Talen ene fører,
Saa jeg er bleven hæs, som ingen Under er.
Fortvivlet, rasende, og dette Svælg saa nær,
Som inden stakket Tid mig ganske skal opsluge,
Jeg en fortvivlet Røst har ogsaa maattet bruge,
Og dette, véd du selv, mangfoldig lider paa.

JESPER

En Udeblivelse du mig tilgive maa,
Som Omsorg for dit Vel har ene forårsaget.
I min Fraværelse jeg heldig har opdaget,
At der maaske endnu er Redning for min Ven.

MADS

Hvad Redning? Jesper tal!

JESPER

Vid da, at Skrædderen,

MADS

Jeg véd alt nok om ham.

JESPER

Nej, du maa vide mere;
I Dag, i denne Dag han Gretes Mand skal være;
Men han har —

MADS

Hold min Haand! jeg ellers dræber dig.
Er jeg ej martret nok, om du ej spotter mig?
(Han tager forbitret en Kniv op af Lommen)

JESPER

Han ingen Strømper har.

MADS

Læs før du dør, Misdæder!

JESPER

Han ingen Strømper har.

MADS

Jeg siger læs, Forræder!

JESPER

Han ingen Strømper har.

MADS

Endnu har du ej læst?

JESPER

Han ingen Strømper har.

MADS

Saa dø da som et Bæst.

JESPER

Han ingen Strømper har. For Pokker! kan du
høre?

Og denne Mangel maa du dig til Nytte føre;
Du Grete véd i Dag vil giftes absolut:

Jeg véd, hun kommer hid, sig da: min søde
Snut!

Hvis Snut er for gement, kald hende noget
andet,

Nok, sig: du Strømper har, og se du kan faa
blandet

Din Tale hist og her med Haanheds Træk
mod ham,

Som ikkun Støvler har. Tal om den store Skam,
En støvlet Brudgom vil blandt Folk paaføre
hende.

Gør dette, og jeg tror, at Bladet sig skal
vende.

Du svarer intet, Mads?

MADS

Jeg tavs beundrer dig,
Som glemmer saa dig selv af Kærlighed til mig.
Du nævner ej engang det Mord, jeg nylig
vilde —

Kan du tilgive det?

JESPER

Det lader meget ilde,

At huske Smaating nu, da jeg dig giver Haab
At blive Gretes Mand. Med Fryd og Elskovs
Raab
Du burde svare mig; er Kulde her anstændig?
Du er indvendig hed, vis dig og hed udvendig.

MADS

Om i en Arie jeg bragte Heden frem?
Den Maade, synes mig, var ikke ubekvem.

(Jesper gaar)

TREDJE OPTRIN

MADS

(alene)

ARIE

Paa mit Hjertes Skorsten brænder
En harpikset Elskovs Brand,
Som er tændt i begge Ender,
Elskovs Gud den tændte an.
Hver, som Røgen ser opstige,
(Røgen er min Aria),
Tænke maa, om ikke sige,
Der er hedt, hvor den kom fra.

Der kommer den, hvis Ord hos Grete meget gælde,
Hvis Raad hos hende mig kan rejse eller fælde.
Jeg Mette bede vil med Forbøn tjene mig.

FJERDE OPTRIN

MADS, METTE

(De løbe hinanden i Møde)

METTE

Seigneur!

MADS

Madam!

METTE

Jeg har en Bøn at gøre dig,
En saadan Bøn, Seigneur, som jeg ej vilde vove
Hos En, som styredes af Egennyttens Love,
Som Had og Lyst til Hævn har gjort til Dyden
fejg.

En saadan nedrig Sjæl bønhorde mig vist ej:
Jeg for at bede ham gik heller ej af Pladsen.
Nej, Hjerter kun som det, der pikker i Mads
Madsen,

Formaa at vise mig en saa udmærket Gunst,

Hvorom en mindre Sjæl anmodedes omsonst.
Jeg beder for Johan; fra Knæet ned til Foden
Hans Skæbne nægter ham i Dag at lyde Moden;
Døm selv, hvor himmelhøjt, Seigneur, jeg agter
dig,

Naar jeg dig bede tør at gøre lykkelig,
At laane Strømper til — —

MADS

Jeg knap af Sans og Mæle
Saa meget har igen, at jeg dig kan-fortælle,
At den, som saadan Gunst beviste sin Rival,
Ej ædelmodig var, men daarekistegal.
Jeg havde, da du nys mig Ordet tog af Munden,
En anden Bøn til dig, hvortil Fornuft var Grunden,
Og Billighed og Dyd; jeg vilde bedet dig
Ved Forbøn og ved Raad hos Grete tjene mig.
Johan er strømpeløs og Gretes Haand uværdig,
Hun giftes vil i Dag, og han er ikke færdig;
Hvor let en Sag for dig ved denne Lejlighed
At skaffe mig igen den Strømpeløses Sted?
Hvor billigt og hvor ret!

METTE

Jeg ret og billigt kalder
I Verden ingen Ting, som Grete ej bifalder,

Det er min Lidenskab, jeg har ej anden Drift,
Og Grete ønsker ej med dig at blive gift.

Det er mit Svar. Farvel! (sige de Begge paa en Gang).

(Mads gaar)

FEMTE OPTRIN

METTE

(alene)

Vi Begge længselsfulde

Nys mod hverandre gik, som om den Ene skulde
Den Andens Lykke gjort; men næppe faa vi Tid
At aabne Munden ret, før vi en heftig Strid
Blandt vore Ønsker se. Naar paa den jævne
Skive

Man tvende Kugler Fart vil mod hinanden give,
De skynde sig af Sted med samme Hurtighed,
Som ømme Elskere til deres Samlingssted.

En tosset Jydedreng maaske vel turde mene,
De længtes efter sig for evig at forene:
Nej, kære Jyde! nej! de før sig røre ej,
Før med en lige Fart hver Kugle gaar sin Vej.
At jeg med Kuglerne her mener Mads og Mette,
Derom det tosset var mig selv at underrette;
Thi jeg jo ene er, og Ingen har mig hørt.

SJETTE OPTRIN

GRETE, METTE

METTE

Mit Ærinde kun slet, Veninde, er udført;
Mads ubevægelig — —

GRETE

Det viser mig tilfulde,
At i en Andens Sag man taler kun med Kulde.
O, at min Ære dog mig ej i Vejen stod,
Jeg skulde kaste mig for den Grusommes Fod;
Jeg skulde vise dig, hvad Bønner kan udrette,
Naar man er hed, som jeg, og ikke kold, som
Mette.

METTE

Er slig Bebrejdelse da Løn for al min Flid?
Men jeg dig ynker kun. Dit Hjerte er i Strid,
Og Pinsler ofte kan den største Sjæl forlede
Til paa sin bedste Ven at hævne Skæbnens
Vrede.

ARIE

Saa æltes Bly med vrede Tænder
I Heltes Mund, hvis blotte Rygge

Ej for at svales søge Skygge
I en Allé gevorbne Venner,
Som bleve Bøddeler af Tvang
Og under spilte Huders Klang
Dem vifte Ild med smidig Gren
Paa nys afklædte Ryggeben.
De præge deres bitre Kval
I det uskyldige Metal
Og glemme al den Tjeneste,
Det dem i Krigen lader se,
Som dog er overmaade vigtig,
At sige: naar de sigte rigtig.

GRETE

Hvor er jeg lykkelig, at du holdt op engang.
Jeg tager samme Del udi din smukke Sang,
Som din besjungne Helt i Pibers Lyd og
Trommen.

Var her vel Sted og Tid — —

METTE

Min Tid var før ej kommen,
Jeg vidste intet Raad og meget bange var
For at bedrøve dig med et mistrøstigt Svar.
Jeg ved min Arie kun søgte Tid at vinde,
Og under Sangen var saa lykkelig at finde
Et Middel, som jeg tror, du vist skal frelses ved.

Du det ej vide bør; thi saadan Kundskab stred
Mod Æren, mod din Stand og mod — —

GRETE

Hold inde, Mette!

Jeg frygter meget for, at jeg det skulde gætte;
Du véd, jeg er ej dum, du véd, jeg dydig er,
Du véd, hvor højlig en mig Skrædderen er kær.
Jeg Dyd og Ære dog for Elskov Fortrin giver;
Men, hvad jeg ikke véd, mig ej tilregnet bliver.
Saa meget tror jeg dog, at du mig sige bør,
Om du i dette Raad Johan delagtiggør,
Om Skrædderen derved kan blive mig uværdig;
Men fremfor alle Ting, om han snart bliver
færdig.

METTE

Af disse Spørgsmaal nu kun et besvares kan :
Johan i denne Dag vist blive skal din Mand.

(Grete gaar)

SYVENDE OPTRIN

METTE

(alene)

I Dag skal Elskovs Gud udmærke sig ved Sejer,
En høj, en ædel Sjæl skal fra sin rette Ejer

Af Kærlighed forført to Strømper tage bort;
Dyd kom vel tit tilforn, men aldrig saa tilkort,
Naar den i Heltens Bryst mod Elskov turde
stride.

Man Elskovs Hæftighed af Dydens Tab maa
vide.

FJERDE OPTOG

FØRSTE OPTRIN

JOHAN, METTE

JOHAN

Bestjæle min Rival? det er for farligt, Mette.

METTE

Jeg véd det ene Raad og intet uden dette,
Som til dit Bedste mig Kupido selv indgav,
Skælv du, ifald du ej benytter dig deraf.
En Sjel som Gretes Sjel for Æren meget vover,

Og skønt hun sig med Mads kun liden Lykke
lover,
Saa tror jeg dog, hun før sin Haand vil give
ham,
End En, hvis støvlet Fod skal gøre hende Skam.

JOHAN

Det alt besluttet er, jeg dine Raad vil følge.

METTE

Du gaar saa snart, Johan? jeg kan dig ikke dølge,
Jeg havde ikke tænkt, det kostede saa lidt
For en ophøjet Sjæl at gøre saadant Skridt.
Min Helt! for alle Ting, mod Dyd lad Elskov
stride!

Vis ikke Lasten frem paa dens luvslidte Side.
De Store synde vel i Grunden som de Smaa,
Men Maaden, som Enhver sin Synd udøver paa,
Den Ene gør til Helt, den Anden til en Stodder?
Du ej Forskellen véd, Seigneur! paa disse
Maader?

Saa smuk Opdragelse du end for Resten har,
Du har i denne Sag opført dig som en Nar.
Bør du ej sige først, hvordan dit Hjerte splittes?
Snart sværge: at det ej ved Laster skal be-
smittes?

Snart raabe: Elskovs Gud din Gud alene er?
Og efter elleve til tolv Omvekslinger,
Hvorved nu Kærlighed, nu Dyden Sejer vinder,
Mag saa, at Elskov dig den tolvte Gang for-
blinder.
Vræng Munden, vrid din Krop, bær dig, som
du var gal,
Og naar du det har gjort, bestjæl saa din
Rival.

JOHAN

Tolv Gange, Mette? Nej, det vil for længe
vare.

Det er den høje Tid.

METTE

For Tiden da at spare,
Gør her Præludium og gaa saa straks derhen,
Hvor Mads's Kiste staar, saa vil jeg kærligen
Tro, at du undervejs har gjort det af med Resten;
Det er jo vores Pligt at tænke vel om Næsten.

JOHAN

(sætter sig i en ægte tragisk Positur)

O! hvilken Kval og Strid! mit Hjerte splittes
ad!

Dyd! Elskov! kan I To ej sove af et Fad?
En af jer vinde maa, den Anden maa for-
dømmes,

To Store i en Sæk kan ingenlunde rømmes;
Men Sækken, som I To kan ikke rømmes i,
Til Gavns undgælde maa for eders Klammeri.

Mit Hjerte revner snart, jeg elsker eder Begge:
Du Elskov, er mit Liv, du Dyd, min Kæledægge!
Jeg plejer ellers gaa derfra, hvor Slagsmaal er,
Men jeg de Stridende med mig i Hjertet bær'.
Omsonst at fly! omsonst at ville dem forlige!
Her er ej andet for, jeg Dommen maa afsige:
Min Kæledægge Dyd, ja Sejeren er din,
Du ene herske bør i stolte Heltes Sind.
Vig. lille Snottede! som skyder Folk med Pile,
Som til mit Uheld har min Grete lært at smile,
Min Grete? nej! hvis da? maaske Mads
Madsens? ja!
Jeg skælver for min Dyd og skynder mig herfra.
(Til Mette) Kan jeg nu gaa?

METTE

Ja vist.

ANDET OPTRIN

METTE

(alene)

Naar Dyd og Elskov stride,
Skönt man som ofteste kan se, til hvilken Side
Sig Lykken hælde vil, saa føler man endda
En tvivlsom Frygt, jeg véd ej, hvor den
kommer fra.

ARIE

Saaledes kan en Skyldner bæve,
Naar paa hans Dør med ivrig Næve
Der bankes af en Kreditor;
Skønt Slaaen lukker indenfor,
Skønt Pokker sjælden plejer føre
Folk ind igennem lukte Døre,
Saa skælver Skyldneren endda;
Gud véd, hvor saadant kommer fra?

TREDJE OPTRIN

METTE, JOHAN (med Strømper i Haanden)

JOHAN

Nu er der intet mer, som kan min Lykke
hindre.

METTE

Du har vel ej forsømt, hvad jeg dig bad er-
indre,
Formaliteterne?

JOHAN

Jeg alting haver gjort,
Som du mig foreskrev; thi det ej siger stort,

At jeg kun haver brugt en middelmaadig
Stemme;
Jeg var saa bange for, man skulde mig fornemme,
Ifald, som du mig bod, jeg havde skreget.

METTE

Nej!
Det intet skade kan.

JOHAN

Saa er der heller ej
Det Ringeste forsømt; thi hvad vil det vel sige,
At Tiden ikke just afpasset blev saa lige?
Det er en ringe Ting, ej værd at tale om.

METTE

Hvad mener du?

JOHAN

At jeg til Mads's Kiste kom,
Just da udi min Sjæl Dyd førte Regimente;
Det var ej raadeligt et Øjeblik at vente,
Til Elskov Sejer vandt, og rent at bryde af
Den nys begyndte Ros, som jeg til Dyden gav,
Var alt for latterligt; jeg desforuden vidste,
At inden stakket Tid mig Elskov skulde friste
Og stærkere end Dyd mig gøre til en Tyv.

At stjæle Klokken seks, og stjæle Klokken syv,
Det kommer ud paa Et; jeg altsaa straks ud-
førte

Mit Foretagende, og da mig Ingen hørte,
Det ligegyldigt var, om Elskovs Raseri,
Som mig forledede til dette Tyveri,
Kom to Minutter før, kom to Minutter siden;
Og overalt en Helt ej Slave er af Tiden,
Thi Klokken er kun for Skomagere og Skræd

— —

METTE

Tal du kun Ordet ud og blues ej derved.
En Skrædder, som er Helt, er ikke Skrædder
mere:
Den Titel, som er størst, tilkommer os blandt
flere.

I øvrigt finder jeg, Seigneur, at du har Ret,
En Helt hvert Øjeblik afpasser ej saa net;
Men Grete nærmer sig.

JOHAN

Jeg vil afsides træde,
Iføre Strømperne og være her til Stede
Om et Minut igen.

FJERDE OPTRIN

GRETE, METTE

GRETE

Hvor er min Skæbne haard!
Fra et til andet Sted jeg i den Tanke gaar,
At min Forfatning sig med Stedet skal for-
andre;
Men Sorgen følger mig, ihvor jeg end vil
vandre.
Jeg ned i Haven gik, min Sorg spadserte med,
I Gyngen satte mig, min Sorrig op og ned
Sig gyngede med mig. Ja i vort Spisekammer,
Hvor jeg saa tit tilforn fandt Raad mod al
Slags Jammer,
Omsonst jeg søger nu en Lindring for mit
Sind,
Min Sorg med lige Skridt ledsager mig derind.
Jeg tænkte, roget Flæsk kan hjælpe, hvem kan
vide?
Men folte Flæsk og Sorg i Halsen fast at
sidde.

METTE

Slaa dig til Rolighed.

GRETE

Jeg finder ingen Ro,
Veninde! før du mig har sagt, hvad jeg kan tro
Om dette Haab, hvormed du smigrede mit
Hjerte.

METTE

Tro, at du snart skal faa alt, hvad din Sjæl
begærte,
Tro, du er lykkelig, tro, al din Sorg og Ve
Nu Ende har; ja tro — nej, tro ej mer, men se!

FEMTE OPTRIN

GRETE, METTE, JOHAN

GRETE

Johan med Strømper paa! Tvivl, Haab og Frygt
og Glæde
Betage mig og knap at aande mig tilstede.

(Til Mette, som tier)

(Til Johan)

Hvor fik han dem? sig snart. Johan, jeg har
en Tvivl!

METTE

(til Johan)

Svar hende som en Helt, tal i den høje Stil!

GRETE

Johan, jeg har en Tvivl, den kan du mig betage:
Jeg véd, man intet faar omsonst i vore Dage.
Hvor fik du Strømper fra?

JOHAN

Hvis dette Spørgsmaal gik
Udaf en anden Mund, i dette Øjeblik
Han for sin Dristighed med Livet skulde bøde.
Den, som formaster sig at gøre Kinder røde,
Som Skæbnen har udset til Kinder for en Helt,
Hvor fælt han straffes end, dog straffes ej for
fælt.

GRETE

Saa rødmer du?

JOHAN

Madam! ja, men paa eders Vegne,
Saa lav Mistanke kan ej høje Sjæle egne;
Men eders Sjæl er lav.

GRETE

Seigneur! høj eller lav,
Jeg beder dig, besvar det Spørgsmaal, jeg dig
gav.

JOHAN

Mindst drømte jeg, Madam! at I mig skulde
nøde
Til at fralægge mig en saadan nedrig Brøde.
Jeg Maalet, sagde I, for eders Elskov var,
Nej, Maal for jer Foragt, den Sag er alt for
klar.

Forgæves søgte man paa hele Jorderige
En Elskerinde, som sin Elsker vilde sige:
De Strømper, som du bær', du stjaalet har, min
Ven!

(Af hvad I sagde før, det var dog Meningen).
Jeg lod ved Paasketid mit Hovedhaar afraage,
Af Skræk sig rejser nu den Stump, som er til-
bage,

Og lofter min Paryk en Tomme fra sit Sted.
Hvem bliver skældt for Tyv og gyser ej derved?
Dog Skrædderen Johan har Aarsag til at mene,
At han frikendes ved sit blotte Navn alene:
Johan von Ehrenpreis! vid, naar man hedder saa,
Man da umulig kan et Tyveri begaa.

Madam! I maatte dog min ømme Sjæl forskaane,
Den har endnu ej lært at lade sig forhaane;
Jeg før i Lære stod, min Mester var en Stud,
For ikke smukke Ting han tit mig skældte ud.
Jeg dølger ej derfor, han tit, din Æsel! sagde
Men Tyvenavn, Madam! han aldrig mig tillagde.
Det var mig forbeholdt at høre det af En,
Som jeg tilbad, som var min tredje Ojesten.
I græder, Grete?

GRETE

Nej!

JOHAN

Da burde I dog græde.

GRETE

Ifald jeg græd, Seigneur! da skete det af Glæde.
Nu kender jeg Johan, hvor er jeg lykkelig,
Hvor er du dyrebar! du vist tilgiver mig,
At jeg din Heltesjæl saa haardt paa Prøve satte,
Ifald du fatte kan — dog ingen Sjæl kan fatte,
Hvor min Højagtelse højt til Beundring steg,
Og steg alt højere, jo mer du bister skreg.
Min Elskov og min Agt du kaldte tidt din
Lykke,

Læs i mit Hjerte nu, se hvilket Fandens
Stykke
Din Lykke vokset har ved denne Lejlighed,
Og jeg skal vove for, du er ej længer vred.

JOHAN

Jeg være længer vred! Nej, uforlignelige!
Jeg sige maa — —

METTE

Her er ej Tid til mer at sige,
I Begge have vist jer Ret til Helterang,
Og eder nøje bør hermed for denne Gang.
Hvert Øjeblik er dyrt, og I behøve Begge
Paa eders Bryllupspynt den sidste Haand at
lægge.

FEMTE OPTOG

FØRSTE OPTRIN

MADS, JESPER

MADS

Du paa Rivalens Ben to hvide Strømper saa?
Saa Skæbnen altid skal for ham paa Pinde staa!
Ja Skæbne! tro, jeg ser alt, hvad Du har for
Øje

Men jeg har Arm og Kniv, og du har spildt
din Møje.

Du forud føler alt (du maatte skamme dig)
En Vellyst i den Kval, som vil fortære mig,
Naar jeg et Vidne skal til den Forening være,
Som skiller mig ved alt, ved Grete og min
Ære;

Men naar jeg ikke mer ser denne Verdens
Dag,

Skal Skæbnen med sit Had vel gore mig en
Sag.

JESPER

Dø er din Pligt, naar du paa ingen anden
Maade
Véd dig at redde ud; men turde jeg dig raade,
Du skulde sætte op endnu et Øjeblik
Dit Forsæt; vi maaske en bedre Tilflugt fik.

MADS

En Tilflugt er der kun, en eneste tilbage:
Med Skæbne, Grete, Liv jeg straks maa Af-
sked tage.

JESPER

Det aner mig, min Ven, at det for tidligt er.

MADS

Men Helte, som vil dø, foragte Anelser.

(Han tager sin Kniv op)

Vær stærk min Arm og tro! vær skarp min
Kniv og sikker!
Min Jesper! Liv! Farvel — — dog, førend jeg
mig stikker,
Ifald du haver kær din Kalemankes Vest,

Saa staa mig ej saa nær, den ellers faar sin
Rest.

ARIE

Naar, som desværre ofte hænder,
Ulykken muntre Fluer sender
I tomme, klare Flasker ned,
Den hæftigste Urolighed
Man tydeligen kan fornemme
Af deres Løben, Flugt og Stemme.

Hvis Hud og Glas var lige klare,
Jeg kunde mig den Møje spare
At sige dig: Mit Blod far' om,
Som Fluens, der i Flasken kom.
Jeg ydermere for mit Øre
Kan som en Lyd af Fluer høre.

Mit Blod tilfælles har saa mange Ting med
Fluer,
Som ere fængslede, at jeg med Rette gruer,
Det og vil ligne dem, som slippe ud igen
Og synes, at de ej kan komme langt nok hen
Fra en forhadet Arrest. Min bedste Ven i Live,
Dig maatte allermindst min Død til Skade blive.

JESPER

Endog paa Gravens Pynt erindrer du min Tarv;
Jeg haver intet Ben, jeg haver ingen Marv,
Som jo Erkendtlighed og Medynk gennem-
trænge;
Men at du ej skal tro, jeg stod omsonst saa
længe,
Som du sang Arien om Fluor og dit Blod,
Saa faldt jeg, eller og min Gejst mig falde lod
Paa en Mistanke; hvad om du den rette Ejer
Til disse Strømper er, som krone skal med Sejer
En lykkelig Rival?

MADS

Den, Grete haver kær
Og ærer med sit Valg, for smaa Forbrydelser
Jeg ej mistænke bør. Han er jo Helt desuden.

JESPER

Men Skrædder mer end Helt, det viser noksom
Huden.
Saa længe som han har en Skrædderplet paa den,
Jeg Helten mindre ser i ham end Skrædderen.

MADS

Se i ham, hvad du vil, jeg ser kun paa min Ære,
Jeg maa ej i mit Bryst saa lav Mistanke nære.

JESPER

Men sig! hvor skulde han her faaet Strømper
fra?

Hvor Ingen uden du — —

MADS

End Grete, Mette da?

JESPER

Saa bilder du dig ind, han deres kunde bruge?
Af deres Strømper een seks Skrædderben kan
sluge.

MADS

Jeg var tilfreds min Ven, den kunde sluge syv,
Saa er Johan en Helt og kan ej være Tyv,
Og du til Nedrighed forgæves mig skal friste.

JESPER

Taal i det mindste, Mads, at jeg udi din Kiste
Min Tvivl maa opløst faa!

MADS

Du kan den bringe ind,
Ej for at rydde ud Mistanken af mit Sind;
Thi jeg mistænker ej; men at endnu i Live
Mit Efterladenskab jeg dig kan overgive.

(Jesper gaar)

ANDET OPTRIN

MADS

(alene)

Nu var det Tid at dø, nu Ingen hindrer mig,
Men jeg koldsindig er og alt for magelig:
Og Helten, naar han dør, bør hed og virksom
være;
Men hvorfor jeg er kold, det véd — — det
véd vor Herre.

TREDJE OPTRIN

MADS, JESPER

(med Kisten)

JESPER

Kom lad os efterse.

MADS

Her er Fortegnelsen;
Vi det vil læse først, hvad er i Lædiken.
(De læse begge)

DUO

Fem Knapper til en Trøje,
En Synaal uden Øje,

Et brunrødt Syleskaft,
En gammel Strimmel Taft,
En Stump Meloten-Plaster,
Et Brev fra salig Faster,
En Daase uden Laag,
Den nye Salmebog.

JESPER

Alt nok om Lædiken, jeg længes efter Kisten.

MADS

Se Tøjet efter, du, saa skal jeg læse Listen.

JESPER

Begynd paa Strømperne.

MADS

Først findes tvende Par
Saa hvide som en Sne, hvori før Grete har
Med Silke syet mit Navn.

JESPER

Jeg ser kun ét Par hvide.

MADS

Det andet uden Tvivl sig skjuler ved en Side;
Søg med Alvorlighed.

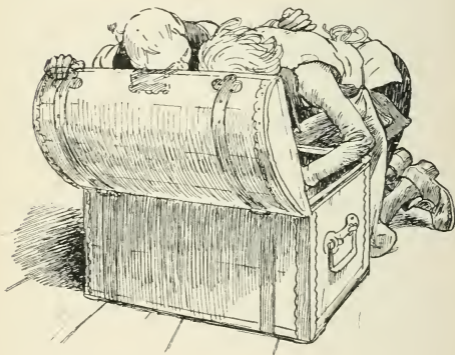
JESPER

Al Søgen er omsonst;
Søg selv.

MADS

(Efter at have søgt)

De findes ej. Min Skæbne al sin Kunst

Udtømmer for mig ret ulykkelig at gøre,
Og alle Øjeblik mig nye Sorger føre.
Jeg undres endnu paa, den sparede min Stok,
Hvis Knap af Perlemor, Gud véd, har kostet
nok;

Hvis Tab mer vigtigt var, mer smerteligt end
dette.

JESPER

Maaske af denne Sorg en Nedrig skulde gætte,
At Døden ikke just var det, du tænkte paa;
Men Jesper kender dig og dig beundre maa.
Du har behaget mig til Arving at udnævne
Af al din Ejendom; du havde tænkt at levne
Mig et Par Stromper mer; sin Vens Forlis
og sit
En Sjæl saa høj, saa stor som din, anser for
Et;
Og herfra denne Sorg. Men nu til noget
Andet:
Det skulde, synes mig, dog være rent forbandet,
Om Skrædderen Johan, med dine Strømper paa,
Til Brudeskammelen ustraffet skulde gaa.
Jeg skulde dog vel tro, du ham vil forekomme,
Han her indfinder sig, før et Kvarter er omme
At følge Grete did, hvor Baandet knyttes skal,
Som ej kan løses mer.

MADS

Mod en forhadt Rival

Jeg maa udrustes først med højst fornødne
Vaaben.
Jeg har ej Bidden smagt, jeg har ej drukket
Draaben
I denne ganske Dag, og uden Øl og Mad
Er Helten ingen Ting.

JESPER

Derinde staar et Fad,
Som ved sin vide Kres og Dybhed sig ud-
mærker,
Til Bredden fyldt med Kaal. Du gør vist
Underværker,
Hvis du det tomme kan.

MADS

Jeg skal forsøge det.
Ve dig, Johan! ve dig! naar Mads er bleven
mæt.

(De gaa)

FJERDE OPTRIN

GRETE, METTE, JOHAN

GRETE

(Med Johan ved Haanden)

Saa blev det Sandhed dog, som i et Ordsprog
staar,
At efter Regn og Slud man blide Solskin faar.
I otte Dage var min Sjæl et Rov for Smerter,
Jeg ingen Føde nød, jeg væmmedes ved Ærter,
Min Søster, du det véd, det var min bedste
Mad,
Og naar jeg Ærter selv og Flæsk ej spise gad,
Enhver kan slutte let, hvor stor min Nød har
været.

JOHAN

Jeg tvivler ikke paa, at Sorg dig har fortæret;
Men nu til Klagemaal du ingen Aarsag har,
Nu er du lykkelig, forglem saa, hvad du var.

GRETE

Jeg mig erindrer kun de kummerfulde Dage,
Som, Himmelen ske Tak, jeg haver lagt tilbage,
At jeg desbedre maa fornøjes ved de Kaar
Og den Lyksalighed, som mig Fremtiden spaar;
Da endnu et Kvarter vi kunne her forhale,
Saa lad os vekselvis vort Haab, vor Fryd af-
male.

JOHAN

Begynd min Grete forst, dig falder Æren til;
Saasart du færdig er, jeg dig afløse vil.

GRETE.

(bevæget)

Jeg i min Elskers Arm, jeg ved min Heltes Side
Af sode Følelser skal ene kunne vide,
At jeg er til. Mig skal ej nogen indbildt
Frygt
Af Søvne vække mer. Nej, jeg skal hvile trygt
Og vaagne smilende; og Hjertet dig skal sige:
«Nu vaagnede din Glut, nu smilede din Pige».
Og du skal vaagne glad og smilende som jeg.
Og — — —

METTE

Gaa ej videre; thi det anstaar dig ej.

(Der bliver en kort Tavshed)

GRETE

(Til Johan)

Hør her engang Seigneur, du falder jo i Staver,
Nu Turen er til dig.

JOHAN

St! St! jeg mig belaver

Paa et anstændigt Svar — — og — — Svaret
lyder saa — —

Jeg — — næppe véd for Fryd — — paa
hvilken Fod at staa — —

Og — — for en Sikkerhed, saa staar jeg paa
dem begge — —

Og — — à propos om Ben, jeg ikke just i
Lægge

Min største Force har; men Skabningen?

GRETE

Er net,

Det vil jeg dig tilstaa. Men om jeg tænker ret,

Saa er ej dette Svar aldeles saa anstændigt,

Som du det lovede.

JOHAN

Jeg haver et indvendigt
Og et udvendigt Pund; det første ikke staar
Det andet altid bi. Der i min Hjerne gaar
Udaf de smukkeste og mest udsøgte Tanker
En utaalmodig Sværm, som inden Hjernens
Planker
Indsluttes ynkelig, fordi jeg ikke kan
I Gang min Tunge faa; — men tys, nu gaar
det an.

(Han gør sig kostbar)

Selv Elskov os, Madam, en Bane skal berede,
Selv plantede han der de Roser, vi betræde —
Ved Roserne forståa Elskovs Henrykkelser,
Spørg saa ej, om de staa hinanden ganske nær.
De stærke Farvers Skin tilsidst vort Syn for-
mørke,
Men derimod paa Grønt vort Øje samler Styrke;
Det vidste Elskovs Gud og Rum lod aabent
staa
Imellem Roserne, at stilte Længsler maa
Den Afstand fylde op med evig grønne Blade.

METTE

(Til Grete)

Han taler som en Helt, det maa Enhver ham
lade.

GRETE

Hvor hæves ej mit Mod, naar jeg betænker kun,
At det min Elsker er, som har saa sød en
Mund;
Men det er endnu lidt, jeg først for Alvor
knejser,
Naar jeg af mange smaa, men kække Ehren-
preiser
Kun forestiller mig, hvor jeg omringes skal.

JOHAN

Vi Afkom vistnok faa, Madam! i Hobetal.
(Grete nejer, og Mette ser paa hans Ben)

GRETE

Hvor fyndigt er hans Sprog! hvor stærke hans
Udtrykke!
Hvormed har jeg fortjent for Andre saadan
Lykke?
Elskværdig Helt! — — av! av!

METTE

Hvad fattes, Pige, dig?

GRETE

Av! av!

JOHAN

Heltinde!

GRETE

Av!

JOHAN

Betro din Sorg til mig.

GRETE

Jeg fik en Anelse. O! alt for kære Skrædder!

(Grædende)

Den spaar mig din Ruin.

METTE

Véd du, du overtræder

Heltinders strenge Lov? hvor har du hørt,
hvor læst,

At en Heltinde var af Anelser indblæst

To Gange paa en Dag? du først i Morges
drømmer,

Faar derpaa Anelse. Heltinders Lov indrømmer

Dig knap saa stor Portion; og endda vover du

Paa ny af Anelse at faa et Anstød nu;

Det gaar, min Tro, for vidt.

JOHAN

Mit Hjertes Herskerinde!
Lad onde Dunsters Magt ej din Forstand for-
blinde!

Hvad har du spist i Dag?

GRETE

En ringe Bagatel,
Fem Sild, lidt Ærter, Flæsk — —

JOHAN

Ja, jeg det tænkte vel,
Man faar som ofteste den ugemene Gave
At have Anelser af en bedærvet Mave.
Tro du paa mine Ord, at Ærter, Flæsk og
Sild,
Helst om nybrygget Øl man drikke vil dertil,
Saa god en Anelse, som ønskes kan, frembringer.

GRETE

Seigneur! du talede, straks fik min Angest
Vinger.
Af Ærter, Flæsk og Sild thi jeg nu tror med
dig,
At denne Anelse kun de forvoldte mig
Urolig Dunst ej mer til kvalte Hjerter stiger.

Hvad i min Hertes Ord der dog ej Kræfter
ligger!

ARIE

Saa Børnesværmen i en Skole
Bestige Borde, Bænke, Stole
Og skrige højt og skoggerle,
Naar de ej Skolemester se;
Men naar han kun ved Døren rører,
Hver paa sit Sted straks Pokker fører.
Han næppe faar «I Æsler» sagt,
Før alting er i Orden bragt.

Jeg mener Dunsterne ved denne Borneflok,
Og — —

JOHAN

Tal ej mer herom, jeg dig begriber nok;
Din Kompliment er smuk, og Lignelsen er
vakker,
Men skal vi ikke gaa?

METTE

(Hun ser ud af Vinduet efter Solen)

Det snart ad Tiden lakker.

GRETE

Kom lille Hjertetyv.

JOHAN
Jeg mig udbede
maa
Et mere tugtigt
Navn. Naturen
lod mig faa
Til Tyv og Tyveri
et Had saa over-
drevet,
At Ordet Hjerte-
tyv er mig en
Afsky blevet.
Man sætte Hjerte
for, man sætte
Hjerte bag,
En Tyv er dog
en Tyv, det er
en afgjort Sag.

FEMTE OPTRIN

MADS, JESPER, GRETE, METTE, JOHAN

MADS

Madam, der staar en Tyv.

GRETE

Der staar en Helt, Forræder.

MADS

Jeg siger nu som før, Madam, der staar en
Skrædder.

(Grete faar lidt ondt)

METTE

(til Johan)

Nu gælder det, Seigneur, at vise Heltemod.

JOHAN

(til Mads)

Du mig for liden er, du ellers for min Fod
Udgyde skulde straks det Smudsige, som flyder
I dine Aarer.

MADS

Glad jeg selv mit Blod udgyder,
Men hævnet vil jeg dø, og Grete kende skal
Den Nederdrægtige, hun gav mig til Rival.
Dog hvad! hun kender ham. En Brudgom,
som kan stjæle,
Ej vælger sig en Brud, som ej forstaar at hæle.
Naar jeg mig tænker om, jeg helt fornøjet er,
At Grete holdt mig ej den store Naade værd

At blive hendes Mand. I disse dyre Tider
En Sværm af Haandværksfolk om Brød indbyrdes
strider;
Heltinden klog indsaa, et Haandværk ej forslog,
Og Mads kun havde et. — Jeg mig udbeder
dog,

(til Johan)

At fra en mere Rig du efterdags vil røve,
Hvad Grete eller du fremdeles kan behøve.

GRETE

Jeg ingen Lynild ser, ej hører Tordenskrald!
Hvordan er dette fat? En fræk Forræder skal
Ustraffet spotte os? Han ryddes ej af Jorden
I samme Øjeblik? Naturens hele Orden
Urykket staar. Johan! hvad skal jeg tro, min
Ven,
Til slig Koldsindighed bevæger Himmelen?
Hvor sitrer jeg! mon du — —

JOHAN

Imod saa smaa Insekter,
Mod Maddiker som den, en Himmel ikke fægter,
Og Helten himmelhøj, ifald han øjned' den,
Den krybe lod i Fred. (til Mads) Kryb ind, kryb
ud igen,

For mig kryb, hvor du vil; kun dette vil jeg sige:
Erindre, hvad du er, vid, du maa ikke vige
Fra Maddikens Natur; tal ej, dit Væsen er
At krybe, være tavs. En Helt befaler her,
Kend ham, føl dig, og lyd.

GRETE

Nu fløj min Sjæl tilbage,
Som vilde nyligen af Angest Flugten tage;
Jeg ustuderet er, saa meget véd jeg dog,
At aldrig nogen Tyv kan føre saadant Sprog.
Hvor heltemæssig, stolt — —

MADS

(til Grete)

Jeg tvivler ikke længer
Paa din Uskyldighed, du værdig er, du trænger
Til en Oplysning. Hør — —

GRETE

Forvovne, paa dit Ord
Du tænker, jeg Johan en lav Misdæder tror?

JOHAN

Jeg sagde: kryb og ti.

MADS
(til Gret?)

Jeg gør dig her en Ed,
Hvis du mig hører nu, at i al Evighed
Du aldrig af min Mund et Ord skal mere høre.

GRETE

Han paa det ømme Sted forstod mig ret at røre,
Den Fristelse er stor.

JOHAN

Jeg har befalet ham
At tie som en Mur; tillad ham ej, Madam,
At handle mod min Lov; min Ære derved lider.

GRETE

Men vinder i sit Tab. Der siden kommer
Tider,
Da du mig takke skal, for jeg ulydig var;
Da du bekende maa, din Ære vundet har
Langt mer, end den har tabt. Din Gretes første
Bejler,
Al Maskepi med ham (det ingenlunde fejler)
Gør dig og hende Skam; den Skam bør vi
undgaa,
Vi bør. Sig Eden, Mads.

MADS

Gid gule Ærter maa
Udi min sultne Mund til Stene sig forvandle,
Saafremt jeg mod min Ed og Lofte skulde
handle,
Med mindre du mig selv vil løse fra min Ed.

GRETE

Jeg dig vel sværge bød, men der er Maade med.
Graa Ærter var vel fælt, men sværge ved de
gule!

(til Mette)

Hu! Haaret rejser sig. Bring mig en lille Smule
Af Flæsk og Ærter ind.

(Mette gaar)

SJETTE OPTRIN

MADS, JESPER, GRETE, JOHAN

GRETE

Jeg foler, synes mig,
Hvor Ærter i min Mund til Sten forvandle sig;
Fornuften vil omsonst den Skræk af Blodet jage.
Jeg haaber, naar jeg først faar Ærterne at smage,
Den snart skal Fødder faa.

SYVENDE OPTRIN

METTE (med en Skaal Ærter), De Forrige

GRETE

(tager Skaalen)

Tak, kære Mette. (til Mads) Tal!

MADS

Erindrer du en Tid — —

JOHAN

Heltinde, du er gal,
Som hører paa en Orm.

GRETE

(som spiser bestandig)

Heltinder er' ej gale;
Med mer Ærbødighed, Seigneur! du burde tale.

MADS

Erindrer du en Tid — —

JOHAN

Kom lad os gaa, Madam.

GRETE

Jeg fremmer jo dit Vel, idet jeg hører ham.

MADS

Erindrer du en Tid —

JOHAN

Erindrer eller glemmer,
Saa er det Tid at gaa.

MADS

(til Grete)

Da to latinske Emmer
Du syede paa mit Tøj — —

JOHAN

Hvi blev din Mund ej syet?
Du hører, som jeg ser, Madam! med Hjertens
Fryd,
Hvordan du elskede, hvordan du syede Navne.
Vil du ej kysse ham? vil du ham ej omfavne?
Jeg skal ej hindre dig.

(Han vil gaa)

JESPER

(som holder ham tilbage)

Du bliver her, Seigneur!

JOHAN

Desværre! du har Ret. (sagte) Jeg snart af Angest
dor.

GRETE

Du ej dit Bedste véd. Jeg véd det, jeg det
fremmer,
Trods dig, trods al din Spot. (til Mads) Igen til
dine Emmer,
Der var det jo, du slap.

MADS

Om du dem saa igen,
Saa kendte du dem vel?

GRETE

Hvor sigter dette hen?
Nu isner alt mit Blod!

JOHAN

Maaske er Tiden omme,
Og vi i Tempelet for sildig skulde komme,
Fordi du daarligen et Løfte holdet har,
Som uforsigtigen en Maddik given var.

GRETE

Endog mod Maddiker jeg Tro og Love holder.
At Tiden gaar omsonst, du selv jo kun foryolder
Din Banghed kvæler mig; men Løftet er alt
gjort.

JOHAN

(afsides)

Jeg dør!

MADS

Ved disse Knæ, at jeg skal være kort,

(Peger paa Johan)

Du kan Mads Madsens Navn og dine Emmer
finde.

GRETE

(til Johan)

Du blegner! Kraft og Mod og Haab og Liv
forsvinde.

(Hun vil til at besvime)

MADS

Ham Fanden har forført — —

GRETE

Om Folk af Helterang

Du tale tør saa lavt? Vid til en anden Gang,
Naar Helte Fejl begaa, er Skæbnen Gernings-
manden,

Kun Pøbelen gør Ondt og Skylden giver Fanden.
Men, Mette, hvorfor gav ej du ham dette Svar?

Du saá, jeg i Begreb med at besvime var.

(til Mads)

Og du, en anden Gang, naar du ser, Folk vil
daane,

Saa vid, at du dem bør for Pølsesnak forskaane.

Hvad skal jeg gøre nu? besvime eller ej?

Om det for silde er, véd Pokker, ikke jeg.

Jeg i en Lignelse min Mening vil fremsætte,

Og siden maa I mig om eders underrette;

Jeg i saa slibrig Sag ej stoler blot paa mig.

ARIE

Til En, som nøs i Gaar, at sige:

Hjælp Gud! i Dag bitt' Faaer,

For det du nøs i Gaar;

Sig passer ikke just saa lige.

Men naar man ser lidt dybt i Tingen,

Saa tror jeg, det er rent,

At Prosit, som kom sent,

Er bedre end aldeles ingen.

CHORUS

Den Prosit, som kom sent,

Er bedre end aldeles ingen,

Og Grete hun ser dybt i Tingen.

Og hvad hun tror, er rent.

METTE

Besvime, skønt lidt sent, er vores Raad til dig.

GRETE

Tag Skaalen, En! jeg mer ej til mig selv kan
finde.

(Mads tager Skaalen og spiser. Hun daaner.)

JOHAN

(til Mette)

Jeg er saa bange for, at Helten skal forsvinde,
Og Skrædderen staa rød og fejj og flad igen,
Naar Grete vaagner op udaf Besvimelsen.

METTE

Selv Helte kunne tit staa røde, fejje, flade,
At være Helte dog de derfor ej aflade.
Ja vist skal du, Seigneur! staa flad og fejj og rød;
Men rød og fejj og flad, du faar en Haltedød,
Naar du kun siger det, som andre Helte sige,
Naar de lastværdige forlade Jorderige.

GRETE

(som vaagner op)

Hvad Skam! hvad Kval! hvad Strid! du, som
min Elsker var,
Du skulde blive mig til en saa grum Barbar!

JOHAN

(grædende)

Barbar! jo men! jeg dig mit rette Navn skal
sige:

En Tyveknægt. Men tænk dog ej, jeg kunde
vige

Fra Dyden uden Strid. (til Mette) Sig du op-
rigtigen,

Om Dyden og om jeg ej stode os som Mænd
Mod Skæbne, Elskov, Last, og Fanden og hans
Fætter —

Dog, Helten Sminke ej paa sine Laster sætter.
Madam! jeg er en Tyv, en Liderlig, en Knøs,
Jeg har vanæret dig, du hævnnes bør.

(Han tager sin Kniv op)

Adiøs!

(Han stikker sig)

GRETE

Aa! bitter Knø! han dør; han Hjerte har i
Brystet,

Saa har hans Last omsonst med dette Haab
mig trøstet,

At han kun Skrædder var! min Elskers Hjerte
bor

Udi hans Bryst, han er en Helt; den Trøst er
stor.

Men Jord! hvor dyrekøbt! (til Mads) Hør du
Ulykkers Fyrste!
Er der ej mere Blod, hvorefter du kan tørste?
Umenneske! stød til! der er og Blod i mig.

MADS

Jeg øm og kælen skal dit Tab oprette dig.
Øm for din Ære før, jeg frelste den fra Fare.

GRETE

Du kunde dig, Barbar, saa grum en Omsorg
spare.

Du lover dig min Haand, som en tilbørlig Frugt
Udaf din Nidkærhed. Snart haver jeg den brugt.

(Hun stikker s:g)

Nu kan du tage den.

MADS

(til Mette)

Skil mig ved disse Ærter;

Jeg maa med Armene og vise mine Smerter.

(Mette tager Skaalen, og hun og Jesper spise; Mads sætter
sig i Lave og siger)

En destilleret Ild af tretten Helveder

Og — — jeg véd ikke selv, hvor mange Furier.

Hør, Mette, hjælp mig lidt, du kan jo Emoletten:

Sig mig, hvor mange er da trende Gange tretten?

Thi trende Furier der er per Helvede,

Om man har sagt mig sandt.

METTE

Ni — — ni og trediv.

MADS

En Helt, som regner slet, er meget at beklage.

Min Tale paa en frisk jeg nu maa igentage:

En destilleret Ild af tretten Helveder
Og ni og tredive bandsatte Furier,
Som huses i mit Bryst, mig Hovedet gor kruset;
Men denne, tror jeg nok, skal feje dem af Huset.

(Han tager Kniven op og stikker sig)

METTE

Hvor er jeg lykkelig, min Tur dog kom engang!

(Hun giver Jesper Skaalen)

Jeg ser to kære Lig af højest Helterang —
Jeg ser — jeg ikke kan et Helte-Sprikvort finde.
Jeg uden Sprikvort dør — Hr. Jesper! Tjener-
inde.

(Hun stikker sig)

JESPER

Hvi skulde Mette dø? jeg ej Aarsagen véd;
Men naar de Alle dø, saa maa jeg og af Sted.

(Han sætter Skaalen fra sig)

I Efterlevende, som dette Sted betræde,
Som skue disse Lig og ej vor Død begræde,
I haarde er som Flint. Saa grum er ingen fod.
Nej, Efterslægten vist bejamre skal vor Død.
Paa dens Medlidenhed jeg forud er saa sikker,
At jeg et Ønske gor, idet at jeg mig stikker,

Hvorved jeg vidne vil min Tak for hver en Taar',
I Efterlevende! tror, det fra Hjertet gaar:
Gid det ej eder gaa, som det gik denne Stymper!
Gid eders Kærlighed maa aldrig mangle Strømper!
(Han stikker sig).

Kærlighed
uden
Strømper

Følgende Tillæg ville Læserne uden Tvivl tro, at Forfatteren uden Skade enten for dem eller ham angerløs kunde have udeladt, og saa troede Forfatteren, som af ingen anden Aarsag udgiver dette, end blot af Frygt for at se det trykt med flere Fejl end hans egne.

(Forf's. egen Anmeldelse.)

MERKURIUS

(kommer ned fra Olympen under Basuners Lyd og siger)

Jeg er Merkurius, og gid jeg var det ikke!
Man mig i Sinde faar hvert Øjeblik at skikke
Snart hid, snart did. Det Fad, som just paa
Bordet stod,
Da jeg min Ordre fik, jeg nødigen forlod,
Det var min egen Ret, det var boeuf à la mode.

Nu skal du, tænkte jeg, ret gøre dig tilgode,
Da Jupiter (thi hvad kan han ej falde paa,
Naar han beskænket er, og han er ofte saa)
Mig den Befaling gav: løb ned til dem paa
Jorden,
Spørg, om de har forglemt al gammel Skik og
Orden?
Spørg, hvad Formastelse dem kunde bringe til
At udelukke os af høje Syngespil?
Og spørg Forfattere, som binde faste Knuder,
Hvordan de løse dem foruden Hjælp af Guder?
Den Jupiter har og Spioner overalt.
Jeg gad nok engang vidst, hvem der ham har
fortalt,
At man nu skulde her et Syngestykke spille.
Det værste er endnu, jeg kommen er for silde,
Jeg ser, den hele Trup har faaet Banesaar;
Om med den Tidende til Jupiter jeg gaar,
Han som en Rasende da vist af Sted vil tage;
Og vidste jeg endda, der var lidt Mad tilbage,
Saa rejste jeg dog straks; men kender jeg
Vulkan,
Saa er alt Bordet rent. Mars ogsaa som en
Mand
Fortære kan sit Fo'er, det faar jeg nok for-
nemme.

(Meget ynkeligen til Orkestret)

O! vidste I, hvor jeg maa lide Sult derhjemme,
I ej fortænkte mig, ifald jeg eder bad,
Jeg maatte nyde lidt i dette Ærtefad.

(Han spiser Ærter og snakker følgende)

Tyvs-Privilegium jeg har blandt Guder ene;
Men derved er der nu ej meget at fortjene.
Man nu ej finder mer, hvorvidt man søge vil,
Et Skrin, en Kiste, Skab, som jo er lukket til.
Man lukked' ej for Guld udi den gyldne Alder,
Nu alting gemmes skal. Hvor sjældent fore-
falter,
At man kan træffe paa en Trøje, et Par Sko!
Naar sligt skal fejes ud, saa bli'r en Mark,
højt to,
Den hele Stads.

(Idet han ser paa Ligene)

Men hvad? er jeg afsindig bleven?
Jeg, som saa lang en Tid min Profession har
dreven,
Fordyber mig i Fjas, naar Lykken byder mig
En skønne Lejlighed at plyndre disse Lig.

(Han sætter Skaalen fra sig)

Jeg her begynde vil.

(Han begynder paa Jesper)

JESPER

(som tror, det er Johan, som vil plyndre ham)

Johan! i Dødens Rige,
Jeg ser, du ej engang fra din Natur kan vige!
Hvad nytter saadant nu?

MERKURIUS

Du tager fejl, min Ven!
Jeg er Mercurius.

JOHAN

(som endnu ligger og pines, gentager af sine sidste Ord)

En Tyveknægt.

MERKURIUS

(tror, det er Jesper)

Igen?
Forvovne!

JESPER

Straf mig ej! Det Ekko er, som græder;
Det falder, som du ser, lidt plumpt paa disse
Steder.

MERKURIUS

At tale uden Liv, det lader meget slet
Og rober en Poltron, som ej har dræbt sig ret.

Dog dette var en Fejl, som kun angik Par-
terre;

Men, naar du snaksom vil
paa min Bekostning
være,

Jeg Publikum og mig paa
en Gang hævne bør.

Nu skal du dø til Gavns og ej paa Skromt
som før.

(Han slaar ham med sin Stok)

JESPER

Jeg lever op!

MERKURIUS

Just da en fræk Forræders Brøde

Jeg give vil sin Løn, jeg vækker ham af Døde
Og glemmer, hvad et Slag af denne Stok for-
maar.

JESPER

Saa jeg behøver ej at takke dig derfor!
Fortryd da ikke paa, at Jesper holder inde
Med den Taksigelse, han havde just i Sinde
At gore dig. Men hör! fortæl mig dog en-
gang:

Gaar Tyveri, som her, hos Guderne i Svang?
En Livløs alle Ting vel skelner ej saa nøje;
Men, om jeg turde tro mit Øre og mit Øje,
Du i vort Ærtefad først bød dig selv til Gæst,
Og siden, syntes mig, min Kalemankes Vest
I Fare var.

MERKURIUS

Saa vidt jeg ser af denne Sludder,
Du tænker, Tyveri saavel vanærer Guder
Som Mennesker; men vid, du tænker som en
Nar.

Vid, Skæbnen hver en Gud sit Væsen givet har:
At stjæle blev nu mit, jeg Skæbnens Love
følger,

Og, at du ej skal tro, at jeg mit Haandværk
dølger,
Jeg straks vil øve det, og du maa se derpaa.

JESPER

Antag mit ringe Raad; du siden skal tilstaa,
At det dig gavnligt var: i Stedet for at stjæle
De døde Heltes Tøj, saa giv dem nye Sjæle!
Hvor højt du ogsaa vil vurdere hver en Pjalt,
Gjaldt deres Klæder knap fem Daler alt i alt;
Men naar du derimod dem Livet gav tilbage,
Saa glemte de vist ej at lønne din Umage.
De vistnok bragte da af skjulte Gemmer frem
En tung Taksigelse til den, som vækked' dem.

MERKURIUS

En tung Taksigelse? din Bøn skal opfyldt blive.

(Han rører dem med sin Stok, og de leve op under
Musikken).

Det er Mercurius, som bragte jer til Live.
Jeg véd, I tænke højt, og at I ej omsonst,
Som den gemene Hob, modtage nogen Gunst.
Jeg ved Anmodninger ej vil fornærme eder,
Nej, eders ædle Mod mig vist en Løn bereder,
Som langt Merkurii Forventning overgaar.

(De slaar en stor Latter op)

Jeg for Velgerninger Spot til Belønning faar!

GRETE

Den liden Villighed, som du Velgerning kalder,
Den vises os omsonst, saa snart Forhænget
falder,
Vi bruge ej engang at sige Tak derfor.

MERKURIUS

Med bitre Klagemaal til Jupiter jeg gaar,
Jeg skal fortælle ham, hvordan I Guder drille.

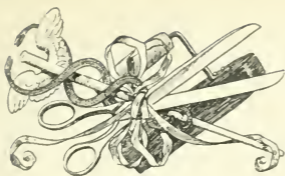
METTE

Men først fortæl: hvad har en Hedning at be-
stille
Blandt gode kristne Folk? og kan en hedensk
Gud
Her Andet vente sig, end at han pibes ud?

MERKURIUS

Jeg dig besvare vil udi en Vaudeville;
De Herrer Musici behage nu at spille!

VAUDEVILLE

MERKURIUS

En romersk Gud og sjællandsk Skrædder
Kostumet ikke just tilsteder
At mødes i et Skuespil;
Men udi dette Syngestykke,
Som for sin Galskab kun gør Lykke,
Jeg til mit Forsvar sige vil:

Jo galere, jo bedre.

(Han gaar)

CHORUS

Jo galere, jo bedre.

GRETE

De Moralister, som beklage,
At Fjas og Galskab alle Dage
Mer Overhaand i Verden faar,

De vide ikke, hvad de sige;
I Klogt og Galt den vokser lige;
Vel os! naar den gaar galt; den gaar
Jo galere etc.

METTE

Skal man sig levende begrave
For Navn af kloge Folk at have
Saa slet mig ud af Kloges Tal!
Er det Fornuft, som vil forbyde,
Uskyldig Tidsfordriv at nyde;
Farvel, Fornuft! jeg helst er gal,
Jo galere etc.

JOHAN

En mere Vis der nævnes næppe
End Sokrates; han red paa Kæppe
Og dog ej fra sin Visdom red.
Vi heraf drage denne Lære:
Man vis som Sokrates bør være,
Og gal, som han, til Tid og Sted;
Jo galere etc.

MADS

De Gamle, skønt de gerne laste,
Kan vores Valgsprog ej forkaste;

Aarsagen den er ligefrem:
De Ord: jo galere, jo bedre,
Til Ordsprog blev hos vore Fædre,
Og vi kun sige efter dem:
Jo galere etc.

JESPER

Om de, som ej vor Spøg bifalde,
Os daarekistegale kalde,
Og Avtor gal for alle Fem;
Tilskuer! tør vi vel formode,
Du lægge vil et Ord tilgode
For alle Seks og svare dem:
Jo galere etc.

(Alle gentage det sidste Vers)

KOMISKE FORTÆLLINGER

Gasselen

Jeg synger om, dog nej! jeg ligefrem fortæller,
Saa ganske ligefrem gaar jeg just ikke heller,
Et Svinkeærinde jeg giver mig iblandt,
Og er det ikke smukt, saa er det ganske sandt.
Nu, jeg fortæller da om Mand og om Mandinde,
Som havde ved et Ord stor Lykke kunnet finde,
Om grønne Søbekaal, som stolte Guder fik,
Om Gaffelen, som kom, og Gaffelen, som gik.
Engang, men det er sket for længe, længe siden,
Og var jeg den Gang til, saa var jeg ganske liden,

Engang Mercurius og Jupiter faldt paa,
For en Forandrings Skyld og Tanker at forslaa,
At foretage sig en Lysttur ned til Jorden,
Hvor Majestæterne fandt alting saa i Orden,
At Jupiter tilsidst brød ud i disse Ord:

«Hr. Pope har sagt sandt: det er den bedste
Jord.»

Han sagde vist nok mer, men til den største
Skade

For Læseren, for mig, for Jordens Overflade,
Er denne liden Stump deraf kun bleven gemt,
Og det fornemste var maaske, hvad man har glemt.

Men jeg ej glemme maa, hvad jeg har mer
at sige:

«Hør,» sagde Jupiter, «jeg gider ikke stige
Straks til Olymp igen; vil du, Mercurius,»
(Thi alle Guderne er' for det meste Dus)

«Vil du, saa gaa vi ind i næste Bondehytte,
Men forud vor Gestalt med Menneskers ombytte.
Hvem véd? vi der maaske kan gode Løjer faa.»

Mercurius, som godt al Galskab lide maa,
Paa Øjeblikket sig forsvor fra Gud til Fanden,
(Han aldrig lade kan den skrækkelige Banden)
At dette Indfald var mer end guddommeligt.
De ind i Hytten kom, fandt alting tarveligt;

De Mand og Kone saá med Elleskeer spise,
Og bade, at de dem den Godhed vilde vise
At give dem omsonst en Skefuld Søbekaal.

Ja, sætter jer, Godtfolk, og langer til vor Skaal,
Var Mandens Ord, og hun bejaede med Lader
Hun fattig var paa Ord den fromme Husets
Fader.

Merkurius, som var til bedre Føde vant,
Slet ingen Appetit til Søbekaalen fandt;
Thi ytrede han paa fransk, som Husets Folk
ej kunde,

Til Jupiter derom sin Mening dennelunde:
Ces choux-là sont d'un gout à me faire vomir,
Et je ne conçois pas, qu'on s'en puisse nourrir.
Oui, sagde Jupiter, auprès de l'Ambroisie
Ces choux sont bien mauvais; pour la cérémonie
Il faut pourtant, mon fils, en manger quelque peu.
Mais à propos, comment récompenser en Dieu
De ces honnêtes gens la douce bienveillance?
Si ces donneurs des choux méritent récompense?
Saa svarede Merkur: que leurs propres souhaits
Déterminent d'abord tes généreux bienfaits!

Merkuriuses Raad behagede hans Fader;
Thi blev han siden ved: Ved I vel, hvem I
mader?

«Nej,» svared' Konen ham, «desuden,» sagde hun,
«Saa mader vi jer ej; vi jer bispiser kun.
I skulde ikke nys saa meget talt det Franske,
Saa havde I maaske nu bedre vidst det Danske.»
Thi mens de talte Fransk, faldt Tiden Konen lang,
Og Vreden gjorde nu, hun Tungen fik paa Gang.
Da Jupiter fornam, hun havde Ret i noget,
Og at han virkelig begik en Fejl mod Sproget,
Saa blev han ikke vred, men svared' med et Smil:
«Min Putte, tal mig til i mere høflig Stil!
I altsaa vide maa, I har bispist, Madame!
Bispist og madet er dog mesten Dels det samme,
I har bispist en Gud i ham, og en i mig.
Og, til Bevis derpaa, led i min Kjortelflig,
Der kan I, om I vil, en Tordenkile hitte;
Thi jeg er Jupiter, og denne lille bitte,
Ifald han havde ej sin Guddom skjult saa vel,
I skulde set paa ham to Vinger for hver Hæl;
Han er Mercurius. Nu véd I, hvem vi ere;
I ogsaa vide maa, vi Godhed for jer bære.
For jer Velvillighed mod mig og mod min Søn,
For jeres Søbekaal bestemmer selv jer Løn!
Hvorom I vil, I nu kan trende Ønsker gøre.
Og Jupiter vil straks hvert Ønske fyldestgøre.»
«O!» sagde Konen da: «gid vi maa Gaffel faa
Til vor umage Kniv!» — Der straks en Gaffel laa,

Og Kniven Mage fik. Hvad? er du rent
forbandet,
Og, naar du Valget har, dig ønsker intet Andet?
Var Mandens Ord; saa gid at Gaffelen dig sad,
Din Tosse! i dit Liv — Det skete, som han bad.
Der stod da baade Mand og Kone i en Maade;
De sig udbede maa den — ak, den sidste Naade,
At Gaffelen igen tilbage maatte gaa.
Den gik, og Guderne de gjorde ligesaa.

Hündemordet

A decorative flourish consisting of a long, horizontal oval shape with a smaller, tighter oval nested inside it, creating a stylized, calligraphic element.

A t Mennesker af Dyr saa tit
Mer Væsen end af Næsten gøre,
Det se vi dagligdags og høre;
Moralen hos dem nytter lidt.
Jeg derfor mig opholder ej
Ved dem Bebrejdelser at give;
Som de vil være, lad dem blive!
Moral skriv for dem, hvo som vil!
Jeg, for min Part, jeg passer, jeg,
Og min Propos straks skrider til.

Der var engang en Tømmersvend,
Mod ham en Slagterhund sig viste ej som Ven,
Han vilde bide ham; og, som nu let kan vides,
En Tømmersvend ej mer end du og jeg kan bides:
Han derfor hævede sin Økse rask
Og kløvede sin Uvens Pandebrask.
Nu skulde det til Uheld træffe,
At Hundens Ejer kom
I Øjeblikket, som
Hans Hund var ud af Stand at bjæffe;
Han bjæffede for ham!

Jeg holder det for Skam
For Læseren at repetere,
Hvad Skældsord, Trusler, Ed, han bjæffede,
med mere.
Omsonst den kære Mand, som havde Panden delt,
Ham vilde forestille:
To halve Hoveder udgør et helt.
Den anden mod Ræson ej tage vilde;
Og, skønt han fandt sig noget slagen
Ved et saa fyndigt Argument,
Han foranstaltede dog næste Dagen
Den Tømmersvend en Stævning sendt.

Ej denne lod sig forelægge.

For Dommeren de mødte Begge.

Citanten mælede da først:

Han kunde jaget bort min Hund med nogle Borst,

Jeg selv da skulde sagt, han gjorde vel;

Men slaa mig Hunden rent ihjel

Og med sin Okse paa ham Panden kløve

Og mig min bedste Skat berøve!

Det, tror jeg vist, Hr. Dommer! straffes bør.

Hr. Dommer tog til Ords: Svar mig paa, hvad
jeg spør:

Du Tømmersvend! hvorfor ej Skaftet tage

Og dermed Hunden fra dig jage?

Han svarede først rømmende med Tugt:

Ifald han havde mig med Halen villet bidt,

Jeg Skaftet ej engang imod ham havde brugt,

Men jaget ham med bare Hænder;

Men Bæstet faldt mig an med skarpe Tænder.

Da kendte Dommeren, saa snart han hørte det:

Skarpt imod Skarpt! den Tømmersvend har Ret.

Du, Slagter, som har yppet Trætten,

To Mark erlægger her i Retten.

Jeg lovede vel i Fortalen

At ikke røre ved Moralen;

Dog, Loven, siger man, er ærlig,
Men Holden er besværlig.

I Enden af mit Værk at strø moralske Træk,
Derefter var jeg for og er endnu en Gæk.
Moralen her skal kort, dog noget fyndig gives:
Man ej om Bagatel maa med sin Næste kives.

En Herremand sov engang hen,
Og saa skal alle Herremænd,
Hvor gerne de end leve ville;
Og det er ilde
At dø, naar man endnu ej vilde.

Den Herremand, jeg synger om,
Did, Stakkelt, efter Døden kom,
Hvor Ingen frøs, skønt Alle vilde;
Og det er ilde
At ikke fryse, naar man vilde.

Han traf sin Kusk og studsede
«Hvad! Jochum og i Helvede?
Jeg næsten det forsværge vilde;»
Og det er ilde
At se, hvad man forsværge vilde.

«Hvorfor jeg kommen er herved,
Du uden Tvivl alt forud véd,
Saa jeg omsonst det dølge vilde;»
Og det er ilde
Bekendte Ting at dølge ville.

«Min Son forfaldt til Hor og Spil
Og satte flere Penge til,
End min Formue taale vilde;»
Og det er ilde
At den ej mere taale vilde.

Af Godhed for det Skumpelskud
Jeg suged' mine Bønder ud
Og deres Suk ej høre vilde;
Og det er ilde,
Ej Bønders Suk at høre ville.

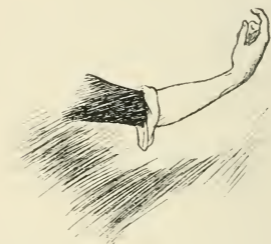
Men du, som var saa from og god
Og gjorde intet Kræ imod,
Hvi du er her, jeg vide vilde;
Og det er ilde
Saa nøje Alt at vide ville.

Det gaar, var Svaret, mig saa slet,
Fordi jeg hisset gjorde det,
Som I ej kunde, skønt I vilde;
Og det er ilde
At ikke kunne, naar man vilde.

Den Søn, som volder, I er her,
Har jeg paa Halsen skaffet jer.
Jeg Fruen Intet nægte vilde;
Og det er ilde
Slet ingen Ting at nægte ville.

Sligt lærer hvert utugtigt Skarn,
At ikke skaffe Næsten Barn,
    Skønt Næstens Kone gerne vilde;
    Og det er ilde,
At Næstens Kone gerne vilde.

Festhuset

Man har Bevis nok paa,
At Jyden har, som andre Folk, Forstand;
Men dette ej bevises kan
Af den Historie, hvorom min Sang skal lyde.
Jeg synger om en Jyde,
Og Sangen lyder saa:

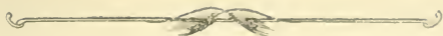
En Handelsmand fandt helt besværligt
At finde Noget, som var ærligt
At gøre Gaardskarl af.

Ved Købstads-Karle tit bedragen,
En Ven han aabenbared' Sagen,
Og denne dette Raad ham gav:
«Fra bitterlige Jylland, Fa'er!
De Dem en Karl forskrive;
Han Dem vist tro vil blive;
Thi Ærligheden der sit Sæde fæstet har,
Hvor, langt fra Staden, langt fra Kneb,
Bedrageri er over hvers Begreb.»

«Top!»

Svared' Manden og skrev op
En liden Pro Memoria
Til en ham højt forbunden Mand
I Hjertet af det jydsk Land.
Han beder ham al Flid anvende
Og ham med forderligste sende
Den bedste Karl derfra.
Saa gjorde han, og Karlen her til Byen kom.
Med ingen Kneb
Og tyndt Begreb
Sin Husbonds Bopæl straks han spurgte om,
Fandt den, gik lige ind i Stuen,
Og, lettende paa Huen,
Saa talede ham til:
«Se her er a, Falill.»
«Det ser jeg nok. Sig, hvad I vil!»

«A vil, hvad I vil, a ska' ville.»

«Hvem er I da?»

«Ha, ha!

I int' jer egen Goorskool kender?»

«Hvor skulde jeg vel kende jer?

Det jer i Panden ikke skrevet staar,

Hvem I er.»

«A har æ Brev; læs dæ, bitt' Faar!»

«Ja, nu jeg véd

Om Tingen fuld Besked.

Gaa kun i Gaarden ned;

Der vil I faa at høre,

Hvad i min Tjeneste I har at gøre.»

«Min Mad slap mig paa Rejsen lidt for Tiden,

Maa a æ Frokost faa, den være nok saa liden!»

«Den faar I nok dernede;

Kun ubekymret vær!»

«Ah! Hosbond! Gud velsigne jer!»

Den sultne Jyde gik,

Sin Mættelse til Fylde fik,

Og siden sig arbejdsom teede.

Fem Dage, og lidt paa den sjette

Han gjorde Alt, hvad Klodser kan udrette;

Men saa kom siden efter,

Hvad overgik hans Kræfter.

Det skete ham en Dag, han blev til Posthus
sendt;
Hans Husbond ventede' Brev fra en Korre-
spondent.

Hvordan hans Husbond sig af Harme vred,
Og hvad den Jyde stor Ulempe led,
Det Læserne skal faa at vide,
Naar de lidt længer frem vil skride.

* * *

Han traf sit Posthus rigtig nok,
Og gennem nyhedgraadig Flok
Han langt om længe
Sig vidste frem at trænge.

(Ved ham begriber nok Enhver,
At Jyden maa forstaaes her).

Han spørger straks Kontorbetjenten:

«A gad nok vid', om Brev der til min Hos-
bond var,

For a ska hent' en».

«Min kære Mand!» var Mandens Svar,

«Sig mig jer Husbonds Navn med mere;
Jeg ellers Brev ej kan levere.»

«A seje Hosbonds Navn? min Faar!

Nej! tænk int', at I har for jer en Naar.

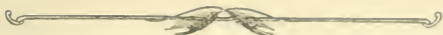
For a ska' seje dæ, behold æ Brev! a gaar.
«Ja, gaa din Tosse bort, du Brev ej faar.»
Personen gik og hjem til Husbond kom,
Som straks ham spurgte, om
Han Breve med sig førte.
Og Jyden svarede: om Brev han intet hørte,
Men at de fritted' ham om Husbonds Navn,
Som, for sin Sjælero og Husbonds Gavn,
Han vilde ikke aabenbare.
Den Husbond fandt for godt at svare:
«Du vistnok halvgal er, om du ej er det fuldt.
Sig, hvi mit Navn du vilde holde dulgt?»
«Man med at nævne Folk ej nok kan være
varlig;
A har Bevis nok paa, den Sag er farlig;
A had' æ Morbror, som blev hængt
I Tysteds Galje,
Bar' for en djævleblændt Kanalje
Hans Navn for Retten sagde frem;
Men her til Lands maaske er Retten ej saa
slem?»
«Nej, her man dømmer ej saa strængt.
Postmesteren og jeg, vi er desuden Venner;
Med frelst Samvittighed nævn du kun, hvem
dig sender,
Og snart kom hjem igen!»

Han gik derhen
Og uforsagt Fuldmægtigen fortæller,
Hans Husbond hedte Næller
(Tillader, han maa hedde saa);
Og sagde: «Nu a vel kan Brev til Hosbond
faa?»
«Ja, her er Brev til ham, det koster otte
Styver»

«I lyver!
A Jyde er
Og fremmed her,
Og derfor tænker I mig at bedrage.
Jeg har jo set Folk større Breve tage,
Som kun har kostet dem
Fem.»

«Gaa væk, du Taabenakke!
Jeg har ej Tid med Dig at snakke.»
Den Jyde tænker saa ved sig:
Du skal ej narre mig.
Mens Penge eftertalte bleve,
Han stjal syv, otte Breve,
Og gladelig med dem
Han hastede til Husbonds Hjem,
Hvor han sig spaaede ret velkommen;
Fortalte ham, hvad Uret og hvad Skam
Det var at handle saa, som handlet var med ham;

Fortalte ham, han maatte sejsten Skilling give
Kun for et lille Brev.

Men tænk engang, hvor skamfuld han skal
blive,

Saa snart han savner disse otte!

Hans Husbond højst forundret blev

Og straks ham bød at bringe dem igen

Hin sagde: Husbond, tag de fem!

De tre a mig udbede maatte!

A trænger haardt til dem,

Hvortil vil du de Breve da anvende?

Jo, Husbond vide maa, a har en gammel
Mo'r;

Hun bad, da a fra Hjemmet for,

A maatt' iblandt æ Brev til hende sende.

M O R A L

Historien kan lære Publikum,

At Jyden og kan være dum.

Der var en liden By, i Byen var en Smed,
Som farlig var, naar han blev vred.
Han sig en Fjende fik; dem kan man altid faa;
Jeg ingen har; det gaa
Min Læser ligesaa!
Til Uheld for dem begge To,
De træffes i en Kro.
De drak jeg selv i Kro vil drikke;
For Andet kommer jeg der ikke.
Anmærk dog, Læser, dette:

Jeg immer gaar paa de honnette).
Som sagt, de drak,
Og efter mange Skældsord, hidsig Snak,
Slaar Smeden Fjenden paa Planeten.
Saa stærkt var dette Slag,
At han saa ikke Dag
Og har ej siden set'en.

Straks i Arrest blev Smeden sat.
En Feltskær' faar den Døde fat
Og om en voldsom Død Attest hensender.
Den Mordere forhøres og bekender.
Hans Haab var, at han skulde hisset gaa
Og der Forladelse af sin Modstander faa.

Men hør nu Løjer! Netop Dagen,
Før Dom skal gaa i Sagen,
Fremtrine fire Borgere
For Dommeren; den mest veltalende
Ham saa tiltalede:

Velviseste!
Vi ved, paa Byens Vel De altid se;
Men Byens Vel beror derpaa,
At vi vor Smed igen maa faa.
Hans Dod opvækker jo dog ej den Døde?
Vi aldrig faa igen saa duelig en Mand.

For hans Forbrydelse vi alt for grusomt bøde,
Om han ej hjælpes kan.

Betænk dog, kære Ven! der Liv for Liv maa
bødes.

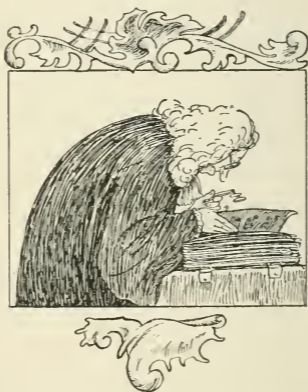
Her bor en arm, udlevet Bager,
Som Pøkker snart desuden tager.
Vi har jo to; om man den ældste tog af dem,
Saa blev jo Liv for Liv betalt.

Ja, sagde Dommeren, det Indfald var ej
galt.

Jeg Sagen at opsætte nødes;
Thi i saa vigtigt Fald man maa sig vel betænke.
Gid vores Smed jeg Livet kunde skænke!
Farvel, Godtfolk! jeg gør Alt, hvad jeg kan.
Farvel, velvise Mand!

Han blader i sin Lov omhyggelig;
Men finder Intet der for sig,
Hvorved forbudet er, for Smed at rette Bager;
Han sin Beslutning tager
Og saa afsiger denne Dom:
Hvem, som vil høre den, han kom!
Vel er Grovsmeden Jens
For al Undskyldning læns
Og her for Retten selv bekendte.

Han Anders Pedersen til Evigheden sendte;
Men da i vores By en Smed vi ikkun have,
Jeg maatte være rent af Lave,
Ifald jeg vilde se ham død.
Men her er To, som bage Brød.»

«Thi kender jeg for Ret:

Den ældste Bager skal undgælde det,
Og for det skete Mord med Liv for Liv bør
bøde,
Til velfortjente Straf for sig,
Og Ligesindede til Afsky og til Skræk.

Den Bager græd gudsjammerlig,
Da man ham førte væk.

MORAL

Beredt til Døden altid vær!
Den kommer, naar du mindst den tænker nær.

*Nulla
regula sine
exceptione*

Jeg havde netop lært at gaa
Og var omtrent saa stor som saa —
Da en af vore Nabopræster
For Penge blev min Skolemester.
Jeg tror, der blev hvert Aar betalt
For Kost og Lærdom, alt i alt —
Dog, hvad jeg kostet har min Fader,
Jeg tror, mig Læseren tillader,
At jeg med Tavshed gaar forbi,
Helst da det ingen Del har i,
Hvad jeg ham vil fortælle siden.

Som før er sagt, saa var jeg liden;
Men (Skam at tale selv derom)

Fornuft hos mig før Alder kom.
Jeg engang en Samtale hørte,
Som Præsten og hans Kone førte,
Og straks begreb jeg den som Niks.
I Aften traf det sig ret fiks,
At jeg erindrede den samme,
At jeg ej skulde staa til Skamme
Ved disse Prismaterier,
Som sysselsætte En og Hver.
Som knyttet Næve til et Øje,
Sig til Opgaven netop føje
De lykkeligen gemte Ord,
Som udaf Præstefolket for.

Nu skrider jeg til selve Sagen —
Nu ingen Hosten! ingen Bragen!
Nu hver Tilhører te sig tavs
Og agtsom høre paa mit Snavs!

Hver anden Dag min Præstes Kone
Var stemt i den umilde Tone.
Jeg tvende Dage ej paa Rad
Saa hende nogenlunde glad,
Og ej i Rad jeg tvende Dage
Saa hende opbragt mod sin Mage.

Aarsagen, skulde jeg fast mene,
Var den, hun sov saa godt som ene
Hver anden Nat; thi Rygtet gaar,
At Præsten var halvhundred' Aar.

En Morgen, som vi Allesammen
I Huset vented', at Madammen
Var blid (fordi det var den Tur),
Hun mer end nogen Tid var sur.
Hun hvisked' ind i Præstens Øre
Et Sprikwort, jeg ej kunde høre —
«Natura, svarede min Præst,
«Paucis, Madam, contenta est!
Paa Dansk, mit Guld! om du vil vid'et:
Naturen nøjer sig med lidet.»
Hun sagde, ganske spodsk og sur:
«Gid Fanden være jer Natur!»

At gavne og fornoje,
Hav stedse det for Øje,
Det var Horatses Ord,
Mens han var her paa Jord.
Hvad nu hans Ord maa være,
Kan Andre eder lære,
Jeg lærer jer det ej;

Thi det er ej min Vej.
Jeg kort kun vil berette:
Horatses Datter, Mette,
Endskønt hun ej var gift,
Sit Snørliv fandt for stift.
Glad til Horats hun løber
Og glad sin Tilstand røber:
Jeg har fornøjet mig
Og gavnet Rom og dig.
Du snart af denne Mave
En Dattersøn skal have,

Og Rom en Borger faa,
Som gange kan og staa.
At gavne og fornøje
Jeg haver haft for Øje.

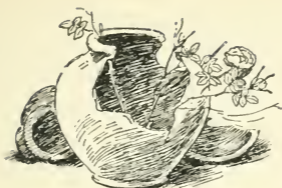
Horats blev derved rød,
Men jeg, som bleg er fød,
Jeg kan foruden Rødme
Om Nytte og om Sødme
Fortælle sligt og mer,
Som man saa ofte ser.

VERS OG IMPROMPTUER

BRODNE POTTER I ALLE LANDE

Brodne Kar i alle Lande,
Roser sig med Torne blande
    Andensteds, saavel som her.
Landsmand! Roserne du tage,
Og af dem du Honning drage!
    Men for alting agtsom vær,
    Kom ej Tornene for nær!

Naar en Tysker dig vil lære,
Ærlig, grundig, kæk at være,
    Du lærvillig følge ham!
Men, naar En dig stort fortæller
Om daraussens Bagateller,
    Var det sandelig en Skam,
    Om du blindt hen tro'de ham.

Naar en Franskmand dig vil lære,
Altid glad og munter være,
    Bed til Gud, du ligner ham!
Men adlyde ham som Kongen
For hver Mode og for Tongen,
    Det var sandelig en Skam;
    Vi bør ikke hylde ham.

Som en Britter lad dig være
Patriotens Pligter kære!
    Elske Frihed lær af ham!
Men, hvis du ser En og Anden
Overmodig, vild som Fanden,
    Det var fælt at ligne ham;
    Bukke for ham var en Skam.

Ved den Vælskes søde Stemme
Vi al Sorg, os selv forglemme
    Og henrykte høre ham;
Men, naar han en Grumhed over,
Som ham Børnebørn berøver;
    Skal vi deri følge ham?
    Det var baade Synd og Skam.

Paa Spaniolens Vin og Pjaster
Jeg Foragt ej daarlig kaster,

Gerne deler dem med ham;
Men, saa længe jeg kan læse
Uden Brillen paa min Næse,
Jeg den Stads vil unde ham.
Kunne se gør mig ej Skam.

Han, som bor lidt under Havet
Og med Guld er stærkt begavet,
Spare er en Dyd hos ham;
Men, naar han, tung af Dukater,
Spiser evige Salater,
Saa gid jeg faa Last og Skam,
Om jeg spise vil med ham!

Du, som dine Aner glemmer
Og al Pragt bag Ploven gemmer,
Du ej nok beundres kan!
Polak! du skal Verden lære,
Om lærvillig den vil være:
Det er under Ingens Stand,
At han pløjer eget Land.

Men at du din Dont forlader
Og med Glavind dig omlader,
Naar du ser en Vandringsmand,
Snurrligt synes dem, som mene

(Thi jeg mener ej alene),
At man gerne sige kan
Uden Sværd: god Dag, min Mand!

Du, en Skræk for Tyrkens Rige!
Al din Adfærd os kan sige:
Stor var Ruslands første Czar.
At dig Finkel-Jokum smager
Og hver Kopek dig fradrager,
Derom man vel mumlet har;
Herre Gud! om nu saa var!

Svensken jeg slet ikke ænser;
Han for nær er vore Grænsler,
Og det kunde stikke ham,
Hvis jeg gav ham mindste Lyde,
At han Freden vilde bryde;
Fik da Landet Krig med ham,
Hvis var Skammen? Avtors Skam.

Jeg den elskte Danske priser,
At Beskedenhed han viser,
Sjælden Dyd i fremmed Land!
Men, naar han for vidt det driver
Og alt fremmed Fortrin giver,
Den en Dyd ej nævnes kan
Og fornedrer danske Mand.

Jeg hos kække Normand priser,
At han stedse ivrig viser,
    Han sit Fødeland har kær;
Men, jeg tror han gjorde ilde,
Om han vilde sig indbilde,
    At der fødes Mennesker
    Kun i Engelland og der.

Hædre alle Nationer,
Hade Fejl, men ej Personer,
    Er vort Selskabs Lov og Lyst.
Hellig Pligt og største Ære
Er: vor Konge tro at være.
    Statens Ønske er vor Røst:
    Glæden bo i Christians Bryst!

TIL DIGTERENS HUSTRU

Du, som for din og min Plaser,
Og hidindtil for intet mer,
Hos mig har sovet!

Du, som jeg svor en evig Tro,
Og jævnlig afbrudt Nattero
For Præst har lovet —

Kort: du, som jeg har Lofte holdt,
Skont det har ingen Skade voldt
Paa smalle Talje!

Du, som jeg kaldte tit paa Skærts
Men nu for Rimet i mit Vers
En sod Kanalje!

Dig gor jeg vitterligt, min Mo'er!
At jeg ej spiser ved dit Bord
For denne Sinde!

Men Klokken fire, ja vel tre,
Med Glæde jeg igen skal se
Min sode Kvinde.

For Kærlighed er Vin
En daarlig Medicin;
Thi, naar de komme sammen,
Forøges altid Flammen;
Og, naar de sammen kommer,
Saa bli'r der dobbelt Sommer;
Men Sommeren er hed,
Som Gud og Hvermand ved.

Mærk derpaa!
For det Første
Skal du tørste,
Drikke saa.
Siden, naar
Vin er drukket,
Tørsten slukket,
Nok en Taar.

Afholdenhed! du Vises Dyd,
Som jævn og sejt, men varig Fryd
I et langvarigt Liv os byder!
Du tager vel ej ilde op,
At jeg dog heller i Galop,
I kort, men hæftig Lyst mig fryder.

Afholdenhed er en dejlig Dyd,
Men Uafholdenhed gi'r større Fryd;
Maaske for jeg ej bedre vidste,
Jeg lider nok saa godt den sidste.

IMPROMPTU OVER TANDPINE

Du Tændernes uhøflig' Gæst,
Al Roligheds og Friheds Pest,
Du er paa Jorden Vice-Fanden,
Og halve værre end den anden;
Men sig mig, naar du plage skal,
Hvi falder just paa mig dit Val,
Paa mig, som ser kun sorte Dage
Og sorte haver lagt tilbage;
Paa mig, som mer ej Kjole har,

Og har den ubetalt, jeg bar;
Hvis Krop knap fire Skilling gælder,
Hvis Aand Bekymring daglig fælder,
Hvis Kreditorer er en Flok?
Er dette dig ej Plager nok?
Paa denne Suppe kom en Jævning
Af Mandags og af Torsdags Stævning.
Se, der gaar Meldahl glad og fed,
Som nu af ingen Plage véd;
Forlad du mig, tag ham i Steden,
Og lad ham faa lidt Sorg blandt Glæden.

ET VERS PAA OPGIVET RIM

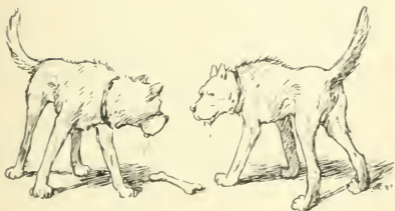
Tæl over dine Sind; har du de fulde fem,
Da vid, du kommer ej med dem i Verden frem;
Kast bort to, tre; hvis ej, dølg varlig, du har
dem,
Og Held og Overflod skal strømme til dit Hjem.

UMULIGT VENSKAB

To Aktører i én Rolle,
Tvende, bejlende til En,
Og to Hunde om ét Ben,
Aldrig kunne Venskab holde.

TIL AGENT HOLK

Agent Holk,
De Fattiges Tolk,
Sygekassers Patriark!
Jeg dig sender her en Mark
I det Haab, at Himmelen
Mig giver en Dukat igen.

NYTAARSVERS

Du lille, vakre Karen Bach!
For hvert et modigt Sting, du stak
Paa en mig højest nødvendig Frak,
Som sprak,
Tak!

P. S. Lyksaligt nyt Aar!

Du giftes vil; gift dig med Gud!
Hvad Glæde lover ej en Brud?
Men Pokker selv har skabt, min Ven!
Et bandsat Ord; det Ord er — men.

Du ynded' mangel kon Matrone;
Jeg onsker: gid du ej faa Kone!
Thi du maa sikkerligen tro,
Du blev da paa Jus Tali-

nis

vis.

Du har Skønhed, du har Dyder,
Som henrykker os, dig pryder,
Det er baade vist og sandt;
Men naar Nogen dig vil sige,
Du er Engel mer end Pige:
Tro, min Mo'er! det er ej sandt.

DA CHLOE VAR I KIRKE

Indgiv din Tjener, store Gud,
At han sin Præken ej for længe trækker ud!
Din Tjener sparer du en Hob af sin Umage,
Og vi des før igen vor Pige faa tilbage.

IMPROMPTU VED EN OFRING

Som udi andre Ting, saa og udi min Gave
Fra de gemene Folk jeg mig adskille vil;
De ofre Lidet af det Meget, som de have,
Jeg ofrer dig alt Mit og — lidt af Andres til.

TIL VINTAPPER LUNDS SVEND

Hør du søde, rare Fyr,
Du, som altid er ved Muffen,
Laan mig tvende Mark af Skuffen!
Vinen, den er her saa dyr,
Lund tre Mark for Flasken ta'er,
Og jeg kun den ene har.

SVAR I SVENDENS NAVN

Søde, rare Wessel Fa'er,
Du, som aldrig er ved Muffen,
Hvis jeg laante dig af Skuffen,
Var jeg sandelig en Nar.
Drik, som du har Penge til,
Lund ej kreditere vil.

GRAVSKRIFTER

Herunder hviler Krigsraad Neergaard, den Store,
Store, Store,
Kun Himlen véd, hvad godt han gjorde,
Gjorde, gjorde.
At tale om hans kære Frue,
Da var hun venlig som en Due;
At tale om hans tvende Sønner,
Det ej Umagen lønner;
Men naar jeg tænker paa hans Datter,
Kan jeg ej bare mig for Latter.

Her ligger Løjtnant Stabel,
O ve, helt miserabel
I Vejret med sin Snabel
Og er ej nu kapabel
At bruge mer sin Sabel,
Som var ham mest aimabel
Næst Brændevin og Fabel.

OVER BRYGGER WALT

Her ligger Walt,
Han gjorde Malt,
Og det var Alt.

UNDER LONDEMANNS PORTRÆT

Man sukker, for han er ej mer,
Man husker, hvad han var, og ler.

UNDER DIGTERENS PORTRÆT
skrevet af ham selv.

Han syntes født til Bagateller,
Og noget Stort han blev ej heller.

DIGTERENS GRAVSKRIFT OVER SIG SELV

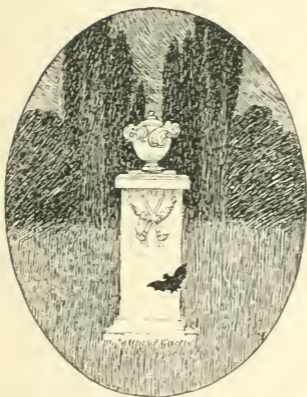
Han aad og drak, var aldrig glad,
Hans Støvlehæle gik han skæve;
Han ingen Ting bestille gad,
Til sidst han gad ej heller leve.

Dunvinget, silkeblød, du gled paa Øjet frem
Og hvisked: al din Sorg, dig selv, Stryange, glem.

BRUUN: ZARINE

Du, dobbelt skøn, fordi jeg sov!
Du skal min Tone Styrke give,
Du, blide Morgen, skal oplive
Den Røst, som synger Søvnens Lov.

Omsonst sig sødest Klang tilbød
Det tunge Øre at fornøje,
Og fra et dunkelt, svækket Øje
Til kedsom Aand kun Ulyst flød.

Til Døden Livet grænsede,
Hver Evne syntes slidt af Ælde,
Og Bygningen til Fald at hælde,
Da du, o Søvn! mig vinkede.

Tung i din bløde Favn jeg gled,
Berøvet Vid og Syn og Stemme,
Lig den, som sank i Muldets Gemme
Til mere varig Hvile ned.

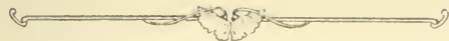
Jeg tryk mit Væsen dig betror,
Jeg spørger ej, hvad stærke Støtter
Imidlertid fra Fald beskytter
I tynde Luft den tunge Jord.

En Hær af Verdener utalt,
Som mig omgive, hvis de skeje
Et Haarsbred fra de vante Veje,
Et Kaos gør af mig og Alt.

Min Undergang et Haarsbred nær,
Jeg slumrer sødt, jeg Intet vover;
Han vaager, han, som aldrig sover,
For Alt og for hvert Støv især.

Som jeg, den halve Klode var
Indsvøbt i Mørkheds tavse Taage
Og paa de lukte Øjelaage
Din grumme Broders Billed bar.

Men Ilden ulmer, Livet gror;
Du snart igen skal Kræfter vinde,

Min Aand, du snart igen skal finde
En Morgen skøn din Skaber stor.

Saa danner Aarets Morgen sig;
Og Jordens Safter Liv udklække,
Naar under hvide Sørgedække
Naturen synes ligge Lig.

Nu Kraft til alle Aarer flød,
Nys slappe Drivefjedre spændtes,
Til Sjælens Pleje Væsner sendtes,
Som spillede i Søvnens Skød.

Med Moders Æmhed bød du dem
Den spæde Fostersøn fornøje,
O Søvn! og for din Yndlings Øje
Hver ønsket Scene bringe frem.

Du bød dem i den Elskers Bryst,
Som en uheldig Lue næred',
Og som forgæves Suk fortæred',
At gyde Lægedom og Trøst.

Hans Grumme skabes om i Hast,
Hun med Cytheres Smil ham vinker,
Og Æmhed i hver Mine blinker,
Og Himlen i hvert Øjekast.

Du bød dem løse fængslet Fod,
De Slaven tit paa Tronen satte,
Gav nogen Armod Perus Skatte
Og den Fortrykte Haab og Mod.

Den Usle, segnet i en Vraa,
Tryk bag det Dække, som du drager
Imellem ham og Dagens Plager,
Med Smil paa blege Kinder laa.

Ej Smerters giftig Braad formaar
Dit Slør, o Søvn, at gennemtrænge.
O! skjul ham bag det, skjul ham længe,
Hans Bødler vaager udenfor.

Men blandt de blide Væsners Kor,
Som Sjælen til dens Held bedrager,
Fornuften studsende opdager
Alvidenhedens sjældne Spor.

Dybt i din skyggefulde Bo
Hvad mægtig Aand har valgt sig Tempel?
Dens Udsagn bær' et Guddomsstempel,
Som Vantro selv forbavst maa tro.

Men Tidens Maal i virksom Gang
De nu fuldmodne Evner bringer,

Og Søvnen flyr paa Nattens Vinger
At lindre fjerne Landes Trang.

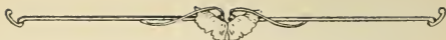
Nu strømte Lys og Sandhed til,
Nu faldt Fortryllelsernes Tæppe,
Og Sjælen fatted' endnu næppe,
At, hvad den saá, var Skuespil.

Vær hilset Morgen! Søvn far vel!
Tak for den svangre Ro og Varme,
Som nys i dine kælne Arme,
Nyt Liv udklækked' i min Sjæl.

Hver Aand er frisk, hver Krop er stærk,
Hver Sans mod glade Indtryk tager,
Hvert følsomt Hjerte Vellyst smager,
Og Alt er Held og Søvnens Værk.

Og den har stemt til hellig Klang
De Tunger, som nu Luften fylde
Og kappes Skaberen at hylde,
Som kendes stor i deres Sang.

Du, ene god og ene stor!
O! værdiges du at fornemme
Min ufuldkomne svage Stemme
Blandt de utalte Stemmers Kor.

Mer værdig Verdnens og min Gud
Den fra forklaret Bryst skal lyde,
Da, naar mig evig Dag skal byde
Fra Gravens Nat at træde ud.

Men midt i jordisk Paradis
Hvad Tone kan mit Øre saare?
Forklares og din Lov ved Taare?
O Søvn! hvem hylér ud din Pris?

Elendighed, hvis Glædes Stand,
Med dig begyndt, med dig ophører,
Den sukkende fra sin Velgører
Nu fløj til Virkeligheds Land.

Skal og — snart vægrer sig min Røst
At ytre denne fæle Tanke;
Skræk synes i hver Aare banke,
Og Rædsler tordner i mit Bryst.

Skal og den store Morgens Bud,
Som os af sidste Søvn bør vække —
Hvem skal den Vaagnende forskrække?
Mit Blod blev Is! o! frels mig Gud!

TIL HR. JENS BAGGESEN

Ved salig Rasmus Langeland,
Som ikke var Poet, derfor maaske ej Prakker,
Ved store Bælt og Smakker
Udmærkedes kun for
Korsør.

Men nu er Pokker løs:
En Snes Aars gammel Knos,
Født der, tør skrive Vers, dem gode skrive,
Som Aftenposten ham skal evig ej tilgive.

Jeg fra Korsør mindst ventede Rivaler,
Da Baggesen gav ud sit Manifest.

Jeg først saa godt som sidst la'r falde Flag;
Thi, naar man tabe skal, at tabe uden Slag
Er efter mine Tanker bedst.
Rivalen er for stærk, og jeg for svag,
Han stiger i sin Flugt, jeg daler;
Men dalende jeg har det Haab, den Trøst,
At tit jeg læse skal hans Vers med Lyst.

Syng flittigt, unge Mand! før Alder gør
dig hæs,
Da nøjes med din Lod, dig glad i Yngres
Sange læs.
Jeg giver dig et Raad, som selv jeg ikke følger;
Aarsagen — — taal, at jeg den dølger!

Men nu et Raad jeg giver dig,
Som var bestandig fulgt af mig:
Korsørianske Ven!
Mod klog, mod taabelig Kritik
Spids aldrig Pen!
Den sidste derved ufortjent
For stor en Ære fik;
Den første, tavs, lad blive vel anvendt!

Om Myrias Emanueler
Bidsk til dig skeler,
Saa se du rolig ligefrem.
Til Tidsfordriv engang iblandt,
Naar Tiden er dig lang, du skotte ned til dem,
Som, for du vittig var, i dig Misdæder fandt.

INDHOLD

INDHOLD

Om Wessels Digting	9
Kærlighed uden Strømper	21

KOMISKE FORTÆLLINGER

Gaffelen	149
Hundemordet	157
Herremanden	163
Posthuset	169
Smeden og Bageren	179
Nulla regula sine exceptione	187
Omne tulit punctum	193

VERS OG IMPROMPTUER

Brodne Potter i alle Lande	201
Til Digterens Hustru	206
For Kærlighed er Vin	208
Mærk derpaa	209
Afholdenhed! du Vises Dyd	210

Afholdenhed er en dejlig Dyd	211
Impromptu over Tandpine	212
Et Vers paa opgivet Rim	214
Umuligt Venskab	215
Til Agent Holk	216
Nytaarsvers	
Du lille vakre	219
Du giftes vil	220
Du ynded' mangelen køn Matrone	221
Du har Skønhed	222
.....	
Da Chloe var i Kirke	223
Impromptu ved en Ofring	224
Til Vintapper Lunds Svend	225
Svar i Svendens Navn	225
Gravskrifter	
Herunder hviler Krigsraad Neergaard	229
Her ligger Løjtnant Stabel	230
Over Brygger Walt	231
Under Londemanns Portræt	232
Under Digterens Portræt	233
Digterens Gravskrift over sig selv	234
.....	
Sønnen	235
Til Hr. Jens Baggesen	245

Til denne Udgave af Wessels Skrifter er der af
Hans Tegner komponeret en Indbinding i Elfen-
bensimitation med Digterens Portræt i Relieftryk.

•MINIATUR-BIBLIOTEK•

.....

HOLGER DRACHMANN: Kitzwalde	1	Bind
HENRIK PONTOPPIDAN: Højsang	1	Bind
KARL GJELLERUP: Konvolutten	1	Bind
ERIK SKRAM: Agnes Vittrup	1	Bind
P. FR. RIST: Pagebreve	1	Bind
CARL BERNHARD: Kommissionæren	1	Bind
P. M. MØLLER: En dansk Students Eventyr	1	Bind
J. H. WESSEL: Udvalgte Skrifter	1	Bind

.....

Under Forberedelse er:

P. M. MØLLER: Udvalgte Digte	1	Bind
CARL BAGGER: Min Broders Levned	1	Bind
LUDVIG HOLBERG: Peder Paars	1	Bind

.....

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

Los Angeles

This book is DUE on the last date stamped below.

91

3 1158 00216 1122

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

B 000 010 988 4

